

35.65

Dec. 11/78

0177.44.30

MESTR PIERRÈS,

DE

DEN GUIZIEC AR BOURG.

TRIOST E BRUDONEC EUS A LEVE GALLIC AN A. ROUSSEAU,

INTRODUCTIONS DIFFÉRENTES AVEC DES AN NOTICES D. MONTAIGNE.

Antiquité, Littérature, Histoire
PAR A. L. M. LEDAN.

ANTHROPOLOGIE PAR AN SYSTEME MONTAIGNE.

Plus d'anthropologie,
Plus d'histoire.

Plus de la même, plus de la même.

E MONTAIGNEUX,

Par la Impression Lédan, e. tous en ar Var.

— 1835. —

MIGNON LANNER.

*Da Lann er ar 4 a vîr Gouere 1837, a zifon a gres
 arach ar Poesion ha Muzurion arden, ha a ordren al-
 solumant arach ar Poesion ha Muzurion arden heppan
 Frangoll, edair an dala genta er a vîr Gouere iben.*

*Ret eo eta en em roumelli d'al Lann, ha en em hañs
 da anarcedi ar gylfem mistic.*

*Ret ar eo e gres arach e vîr an dala vad anarcedi ober
 lew-nd e brezenn, ret ma eta en oll Poesion pere a
 ententant get'e-haer mad anarcedi ar gylfem, dargi anarcedi
 talvoudighe ar Poesion ha ar Muzurion arden, arden
 gant al Lann. Al lew-nd e vîr anarcedi ar per a eo mad e
 e-haercedi ret eo. Per tre eo lew-nd anarcedi en e brezenn
 lew-nd, arden ar C'hodol; ha ret ma vîr gylfem
 compret, e vîr lew-nd e form a anarcedi.*

*Da dargi al lew-nd da vîr anarcedi anarcedi ar Poesion
 ha ar Muzurion arden, ha dre ar da lew-nd dala per eo
 anarcedi ha da dala d'al Lann. Se eo haer brezenn dargi*

*E. M. De vîr ma vîr anarcedi ar lew-nd ha al lew-nd
 e vîr e dala a brezenn.*

A. L. M. L.

MESTR PIERRÈS,

FE

DEN GUIZIEC AR BOURG.

INTERTIKNOU TAR AR SYSTEM METRIC.

CHABISTR QENTA.

*Demest an nevezite rus a eur Poto hac rus a eur
Mazur ingal.*

MESTR PIERRÈS, qender da Simon a Pontroules,
a garre moubet ar bourmesadennoù tar ar meaz.
Un deiz, o vevs tremenet dre Blongnon, Sant-
Yan, hac en em garet e Lannour, deiz audiañ ar
Barner a Bec'h, e yas d'an audiañ, rus en nebeut
e voa curius erel Simon. Daou oac'h a voa eno o
chicane tar gontenañ leal ar muzur en devoa ser-
vichet da vuzuri o hed. Unan a lavare e voa re vian,
eguil a soutene e voa re vras.

Digassit din ar muzur, eme ar Barner, evit ma
anavezio e reizidigez, ha ma rin constati e gou
fennite en oll.

Hac an daou chicane o ligas qerqent ar muz-
adenn.

— N'en des qet se ar muzur, eme ar Barner.

— Hec'ha anavezom hini all ebet : ho vevs-

hirou, ho kilogrammoù, ploc a var-se? qementise
hon ambrouilh.

— Ha pepsi, trompler pe dromplet, en em ex-
pae, arvidoc'h, da brezejou; die ne zeus nemet
ur justiq, ne eil heza nemet ur pœa hañ ur muzuri
an urz vad hac ar peoc'h a zepant ouz se.

— Neuz ete, petra a accidit-u var-se? eme ar
premer.

— Eleal, va mignoc, erit neapaz heza goulennet
implich ar mæur leal, e zoc'h priet a recores enep
ar gæraer, pehini, eus e gæstæ, a vœz condænet
erit heza en em ærvicheet dæmæus ar muzurioù an-
cien, fæst hæ difennet. (1)

— Erit neuz, eme an daou gæst, e zœ collet
ar c'hommerq.

— Petra a æntitit-u dre gæmentæ, a replicas
ar Barner?

— Eleal, ne vœz mui possibl dæmp combina
an differanq deus an eil mæur d'eben, ar peñ a ræ
hor profit.

— Profit difennet, sources a fæderæ, eme ar
Barner. Ar muzurioù an-cien a zo difennet, abæ-
mour ma zint fæst, a lavæñ dæc'h; ar modelou a
zo distrujet, tost da ænter-ænt vloaz so; e mañt
cæmæ ar gæst, hac an dra a representant, a zo ær
geou; hæ combinaesonou hac ho comparæsonou ne
dint mad nemet da drompla pe da fripæna.

En eur sæstæl, an daou ozæc'h a lavære ætæzo :
Penæs ec'h ællæmp-ni hœgen, d'hon oad, compren
un dra benac ær peñ a c'hævont dæca, Acæte, fædo,
fære, ær, ævre, æfæ? An draze a dorm hor peñ.

— Ha gousteode calz æstæc'h egæet ho combi-

(1) Arbid 4-4 me ar c'hæd fæst.

person a varurion, pere a cheuch demeur an eil
audret d'eguille, eme mestr Pierrès dezo, pahini o
bauille a dret.

— Hac e foelherfemp hor person diouz ar roger,
amezo, ne roezimp qet mizec'h.

— Concoer a rha, va mizegonet, ne garer qet
desqi ar per a gontroli se'hanomp.

— Hac ar per hon ampech da ober hor c'hom-
merq, amezo.

— Eac c'hommerq eac, alad ! gruji an eil hac
eguille ; mes eac ho pezo ober, ul lezeu never zo
bet renet ar 4 eus a via Gouere 1837, (1) hac ho
forpo da desqi ar system metric nevera.

— System metric ! Petra ar jibet eo an dra-se ?

— M'es em garg d'en explia dec'h eo ur c'har-
hear, mar qerit antrea en hostaleri denta, e pelec'h
e paein dec'h ul litr.

E lec'h ul litr, an hostia a servichas ur voutailled,
mes mestr Pierrès a refusas : An drajou a haer
en litr, hac e seo en lîr e fell din e ve mesuret
va gûin ; ho poutailloa a drompl ho daoulagad a
sigoris qer bras erit reeo va archant, emezin
d'an hostia.

— N'eus netra a justoc'h, eme an daou Freiziad ;
pa reo leal ar mizar, ne zess nul nemet d'en em-
entent var ar pria.

— Mad, a replias mestr Pierrès dezo ; mes erit
ma vez evelde, arbat eo eacout nemet ar re gou-
rannisset gant al lezeu ; rei eo, er per a gavit just ha
commod eridoc'h, a vez ivez erit an eil.

Qementse lavaret, e tucargjot ar gûin, ha pa o
devoe erit ar hanne qenta, e pedjont mestr Pierrès

(1) Al lezeu-se an na gort a fin al lezeu.

q'ô liqat da gompren ar peñ a ententes dre system
metric, legallet, legallet a vuzurion hac a boerion,
hac eus an oll servention-pe eus a liach, e pere
na ententes neta.

— Ne gredit qet, va mignonet, penos legallet
ar pœcion hac ar muzurion a vez an dra nevez en
Frang; ha penos, pell da requilla ar c'haroulion,
eu en gergin, me va-veas, da zisquel d'oc'h goude
e pœcion anez ar simplac'h.

— Expliqit se d'emp, ni ho ped.

Anñ cœur Pierrès a gontas d'e penos d'ar c'hoñt
ma commande ar Romanet ar bed oll, muioc'h dre
noz o rêou egnet dre hini an arrou, ne voa nemet
ar muzur hac ar peñ. Se a badas pell-amzer e Frang;
mes pa na anavezaz cœl an autroue vras autorite ar
roue, ar hobl a voe hep protection; ar penon bras
a euse ar muzurion d'oc'his, brassoc'h evit reoer,
biannoc'h evit gheraz : bras voe eus a gentles seurt
evit a voe a gentles hac a gercion. An diarz-se a
reus an ec'henc'h goal diçs, ha danjerus memes evit
ar re ne anavezaz qet errad ar rapportic'hon o devoz
etreuz : contribui a rejont pell-amzer da zispartia
ar brosiñgon, ha da ampech eommeg madou an
douar hac an oll vare'hadouezou oll.

— Gouzout a reomp se errad, eme unaz eus an
diçs vare'hadouez.

— Ilac e profiter'h eus a, se ?

— Ar c'hommerç e voe.

— Credi a rit-u hevel eommeg, an troic'hon
mezo-se, gant eus an diarzou bras a zispartia ar
Frang ! Ar c'hommerç, va mignonet, a vo an dra
gær ha veal, pehini a antrerien ar garantez hac a
douar hac a heñ, hac a dlefe bras gêt gant an oll

lealdet dign d'arvout a un gñir Breizad. An honestia eo eus ar c'hommerp, hac ar gñella tout erit ober factus direchec'h eus tad allgon.

— Réson oc'h eus sur; mea, goudeide, pa vel la....

— Penae, re migoon?

— Edeh, e clasger trapont ar re u'let get fin avoc'h.

— Qementre zo fall; trompler pe tromplet, en em dieler an eil eus epille, en em gasser, pe dieler beva e peoc'h; rac al lealdet eo ar peoc'h, beva eo ar gontantiment; ar profit leal eo e re ma couquer dret var hep secour. Beva e voe eta ur soujeon gwer eus a beva an assemble constitution, da leqet fin d'an diarnou-re a rene en instrumentou ar c'hommerp, pere a c'houlen ar justa ingalder, ar breva sempidet hac ar breva lealdet.

CHAPITRE II.

Repetition ar system metric, finet var an natur.

D'an c'honzo-re, an daou labouder a droc'has ar gona da veur Pierre, hac unan eus anez a lavaras dezha :

— Eleat, ho sempidet a zo eus, gent e deta, e styria, e kerta.... Ha neuz, plou a lavar dec'h e reo surdec'h ar mutacion aere-se egnat ar re an-cien, a bllec'h d'ar berner gweret fous?

— Ia, fous hac incerten, hep nep titr font, hep moyen da assai an dalvoudeger; e lec'h ar miter, foudmont ar system aere, o veta tennet d'arvout an natur, a c'hem fin ha divariant.

— Na esteotia ucina e qementise all; ho system, ho usur, ho mètr, a zo gregach evidomp.

— Ma, gregach eta; mes me yad'en explias dte'h evit an ezeta : Dre system eo'h esteoter an assemblach demeta a lodennoù anaast evit forni an dra heppen.

— Se an e'leaz gregach evidomp.

— Anavezot a rit-e labourioù an deouron?

— Is mitchaq, pe ane gür e tale'hamp deouron.

— Neuze e theil gouzout penos ar memes pare, e an certen nombr a vloarezioù, a dle beza badet, pe en melchen, en galigne, segol, qere'h, gūin-de, potates, pe a un dra bevac all. Ar goumdezioù-se a labourader a haover system a regou-an-tread.

— Compen a rit se.

— Eeche e lavarer system metric, evit haerel an assemblach eus an peizioù haer ar mezurioù tennet deus ar mètr.

— Neuze eta, petra eo ar mètr, ha penos e azo divariant?

— Qementise na expliqer qet en diou goma : rei eo d'abord compen penos, evit ana vazo loden an dra divariant, ana vazo an dra-se en ur fêpon ar e'lla qet e-unan ebanch. Eeche, dre exempl, mar m'azait garte ho pare gant ur reglon heusen pe gilan, pehini na elle na creqpi na diminui, e zec'h certen da gatout just termennoù ho pare.

— An draze a zeblant seler asale'h.

— Dre ar memes rtaoz eo, evit rei ur mazer d'ar Franç, e zeus mazeret var ur spaç niverus eus an deour, fundamant divariant deus ar van-mazer, eus a behini e zec' tenact ar mazerioù all, haer a zo haerel mètr, pe untre naturel, abalamour ana zec

bet qemeret eus an natur; en menezach an douar,
ar peñ a ofiñ ar grouidigez a vras d'an den, a oer-
tana, a disajanta.

— Eilont a refet-o explica demp penos e zous
ellet mouri an douar evi formi ho mêt?

— Ilitor ha detail ar menezadures bras-se hor
c'hundafe re hell; en em gontantomp da c'hontout
penos an dud aqiantet bras pere a voar azeñ demp
en usañ ar peñt just demes an eclippos, e de-
ves ellet mouri reizmant ar c'hart demes a dro
ar bed.

— Ha petra a breer qemenise?

— Gortosit ur moment. Ar c'hart deus ad dro-se
o rez reizmant menezet, e neemillionnet loden a
zo bet hañvet mêt, menez principal, eus a behini
se hinder a zo ete evi gñr ingal d'an daon-igontet
millionnet loden demes a oll dro ar bed, a behini
en oll a zo divant.

— Eilad, honnet a zo an ide gær!

— Muioc'h aqet an ide eo; beza e vo ur feat,
ur vrasoc'h : evel anezach Doue, pehini en deves
gñt an bu hac an douar, ar mêt a zo azeñ; a'eo deñ
qet an hinder coarvet, evel troad Charlamagn pe
braz'h Napoleon, nac ur reglen pehini a ell en em
alteri; ar mêt, dleout a rañ e repeti, eo an eleant
demes an oll menezic; deus a hinder eo e former
ar menezicou liocet; demes ar mêt carre a rñ bini
ar gær; demes ar mêt cub (c'hoc'h fagden
carre evel an diaq), re ar gontanaq; aella, deus
a boaz ar volam douar ingal da gub ar c'havet lo-
den en ar mêt e zous formeñ ar gær, pehini eo
an eleant eus an oll boazic.

Ul lereñ e deves coarvet an operation vras pe-

hial e deves veet un-muze gürion ha naturel,
 naturel gant ar rason, coasetet dre ar c'hastellion,
 hac ar muze-se a zo bet deñset d'an oll amzerion,
 d'an oll boblion (1)

Ar mètr e plasio, metal divane, a zo bet deaset
 er gampr al lezennou, evel goechal e liom modelon
 ar muturion a vije deaset er c'hapitel, hac ar mètr
 model-se a zo bet hanvet stalio prototyp; ar mètr an-
 fin, ar mignaset, a zo ar moumment na ell biken
 moncoat, ofret da goumerç ar hed oll, hac unan
 eus ar gloriosa discolidiguez eus ar Franç, diet
 d'ar c'hastet divesa.

— Qementa oll a zeblant d'emp eær, mes n'en
 tra gonerç qet qen ezet evel el lavarit.

— Sonjal a rit-an penos ma va-muz e meus e
 gomprenet diou'h-da ? Ar spirit na dias qet oll en
 un tol; an asp a zeq lint, a zeq asuret oc'h eguet
 un all; an application a ra an den zevet, ha eetu
 eus pèrte ar leueñt a zeto eus ignorant.

— Hac ar peñ a ziqer re bini a zecouñe'her
 re meñs tra; ar eo ar peñ na heñ meñt aed va
 c'hemmun da repeti, pehini eo em diñ stalio deves
 a zemor ar rugale.

— Un den a sqiant vad eo; ne ouzer qet an trau
 pa na ouzer nemet ar guerion.

— Eche, Antrea, eus unan eus al lihogreien,
 eus a beñal an tal hac an daoulagad a zioeule an
 habited eus ar reflexion, e pedio ar'hañoc'h da zont
 c'hoss var hoc'h explicationou. Gouez a ran ervat
 ar mètr evel muzur a hieder, mes ar'hañoc'h all hac
 erit ar poerion, ne meus erit c'hoss nemet un id
 diet'ar'hañoc'h diou'h.

— Mont a reomp d'o sclerit ha da fixa an ideou genta-se, en eur beill terminia al levez fondermental (1); qemerit ur c'hrogon ha mervit.

Evit maziour ar gerre; evit an douaron, e reuz grêt ur mazar hauset ar, lugal, en c'arte, da zep mêt a goner.

— An deus a gouezet erret.

— Geta e zous, evit maziur particuliermant ar c'heuncud da zvi, ur mazar lugal d'ar mêt eub, pe, mar qerer, eus a ur mêt en teir gatazon, hinder, ledader ha douader; hac ar mazar-se a zo het hauset mêt.

— Mes mar en deus ar c'heuncud oupen ur mêt a hinder?

— Neuz ar montachou a zo disgreuet e proportion, en heulep fizon da heunatiou ar mêt c'arte.

— Eit an trion beres, ar greunioù, hac evit an trion soc'h, e reuz comaset ur mazar eus a heini ar gatazon a zo eus ar c'hub deus an deuet loden eus ar mêt; hac ar mazar-se a hauset fir.

— Guellet a rin erret penes ar mêt a reol anpil maziour; mes evit ar poezioù, e c'hoarvez, caot explanation all.

— Kzet e vezint. Demeus ar c'hauset loden eus ar-mêt e zous format ur c'hub; oarguet e zo het a zour por, pe rentet e temperader ar seorn teus hac ar heus eus da dour-se a zo het hauset gram.

— Evel eus, dour ordinal, yen pe dom, na eiffo qet servich da annezont reizmant ar poez oante-met en ur c'hub?

— Nan, na an dour hac an trion beres a deus pepini eus zous ur bouardet particulier.

(1) ar Gouarnel blevenet.

pehini a cheuch, hervea en temperadur.

— Nac a brecañtignou erit traoù qer distar!

— Traoù qer distar! Noc'h eus-o qet coezet, e'houi atrezou'h, mare'hadourien, pegenent eant greunep hed a vuio'h pe a nebeutoc'h a rele, epad ar bloa, chers en ar muer eus a behini en em ar-vichlet eant guezh heudea?

— Gwir eo se, hac eo'h oesomp an dra beus var goementea.

— Er c'hredi a rin.

Hac an deus ouzoc'h en em lucas de c'hazetin.

— Rêves vat eta so d'oc'h erc'het, da ober at-tention varnoc'h erit hoc'h interest common, hac erit ampech proceja evel an hini a zo'h o pouez eoll ho taou. Gouezit eta peoes ar muer leal a so, evel ar gwir, instituet erit avotach an oll.

— Is, Autrou, pepini a rehir.

— D'accord; mes gouezit ive peoes peh gwir a impo an dever, an obligation an eil eo adret egalle. Pourvomp hon exa'mio, eme mestr Pierre.

Ar muer a bieder a hanter. 15fr.

An hini a horra. ar.

An hini a solidite. 10fr.

An hini a gentengap. 1fr.

An hini a bous. gram.

Bao se, pemp hano principal da zalc'het. Erit ne-beut ho pe memos, an dia-se a rezo qer erit d'oc'h, m'en em disting peh seurt muer d'ar c'hleas deo ur son particulier. Ha ne deo qet simploc'h an draze eget an niver eus an honoyen anicio, a hend all seultrooc'h danjeras, ma na sinile qet alies ar me-mos guez erit sinile ar memes tra.

Gwir e e reo ret gouzout oupen eant hano a muer

hae a boca evit ober ar c'honnaneg er Finistère, a Clastex-m-Nord hae er Morbihan heppen : mes itez, pende plant a er peus ho dec, ho myria, ho Acto?

E lec'h ar c'hont hano-se a vuzurio, eus a bere e coariz, ne meus neuet deontec, eus a bere ec'h opioe'h dija ar pemp qenta, hae an daouare guer-se a lavaro tout.

— Penco? pas m'ioe'h? Nebeut eo evidomp, ni pere a die antecout oll gantision Breiz.

— Pas m'ioe'h, varignonet. Alou, merqi ant.

Deca, pehini a sinifi dec. 10.

Hecto, pehini a sinifi cent. 100.

Kilo, pehini a sinifi mil 1000.

Myria, pehini a sinifi dec mil 10,000.

Ar peder simplification-se a gantite a hanter multiplou, rac en eur unan ané pe d'an unite fondamentel, pehini eo ar mètre, pe d'an eilvedou uniteou pere-se teaset diouto, da c'houzout eo : ar, mètre, litre, gram, e presenter, dre ur guer composit, an uniteou differant-se q'ou alies a vech evit m'en disques an denominatorec dec, cent ; Acto, cent ; Atto, mil, myria, dec mil.

Un daulennic rlan pehini a meus em godel, hae eus a behini e rein copi d'ech, a disquedo es e oll application ar system ; ar pe-a lavarer d'an daoulagad dre arsit en eus ger alio d'an exom, elec'h ar c'honnan a n'ic eo ear. (1)

— Ceta ase hoc a zo lavaret mad ; mes pere eo an tri guer pere, gent an ozo all a ouzomp dija, a die completi en deontec guer nevez i ra hoc'h oll alier, hae a re d'emp qement a, soua?

— An tri guer-se a hanter dirimination.

(1). Toutp ar m'ioe-hes leal en em ger e ho al lere-vel.

— Pôtra eo un diminutif?

— Un exprimadiguez pehini a nequal ar brander : dest pe an nebrala brander demeus a un dra ; evel demeus a ar yar e leus grêt, ar jaric ; demeus a ul loë e leus grêt ul loëic ; an ead, un eadic.

— An dra-se a gouevec.

— An diminutivon a decu, dec ; a decic, cadic ; a êlle, uêlle, o decus an arvatagb bris da zivisa an nombron dre decvedon, cadvetion ha milvedon, pe a'en decus ar zero nemet ar gallec da vellepla dre dec an nombron da bere e zero gallec.

— Ha penos e hant-u an diminutivon-se?

— O hentel a ra dec-mêr, gant-mêr, mil-mêr.

— Gola aze, Autrou, a'en des get gregach a grand, hac e vezian ractal gende an drave a sinif decvet, cadvet, milicet.

— Mad evles ; mes grêt en application ead a'eo d'ar mîtr pehini a dremon breic tost.

— An deize a ra dec-mêr, gant-mêr, mil-mêr.

— Hac ar gram?

— Dest gram, gant-gram, mil-gram.

— Hantoc'h e'hoas, va mîgonet. Entent a eil-u mad brema an arvatagb a ra erit ar gontebon an diminutionon hac ar multiples pere en en applic d'an eil naturios erit dimoni an noadbe pe e gresqi demeus a un decvet, a ur c'advet, a ur milicet? Et murtius a hierder, dre exempl, e lec'h tontennon, tostadon, mentadon, ligennon, a'oc'h eus mui nemet an uer a zivision dre dec, dre gant, dre mil, merqet ericament var ar murtur : hac erit eonta, peguen tost, dre an zous mui nemet diou gollones chillon, e lec'h tîr, e lec'h pader?

— Se an gîr, gouetoc'h. Mes, penos, d'ho

oed, e trespas da rēgi un arithmētīc neve?

— N'ens qet a arithmētīc neve, rac n'ens qet a nombregu neve, rac a c'halloud neve: ar Rēgen da garsell a chom ar diemz tre, aget ah application neve, pehini en sept exetoc'h, ha qen simpl, ma zōn certen e liqet anē gant ha mestr seol, en dion pe delir qentel.

— D'am oed, mont da gremor qentelion! eme ninau ens ar goavet.

— Ar vuez a zo un discadurez continual, eme mestr Pierre; re eorus o'hoas pa n'hon ens qet da rēgi ar per a zo finis avit e ramplesi dre ar per a en ghir. Trementoup adare brema en hor mestr ar per hon ens expliget.

— Selon a reomp.

— Evel na zont zemet ur justic evit an oll, ha ma joar oll lagat dreac ar justic, e vez diouz ma rēde ur poez hac ur poez all, ur mestr hac ur mestr all; talvredes eo d'ar exetamont, da arete gliceron ar c'hoñmerez, ma rēde ar memes pouc'hou ha mestrion en oll vroyen.

— Ni gars evel se, rac pa hon ens pe bed, pe gmet, pe ardis ar vāc'hedourez all benac da vortez, e zeus cōat'hon ens an diessa da ober.

— Joaz bras oar denuez ho tistro d'ar rēgen, pehini a tell e servichs d'ar re all ar per a zo mad gvidomp, evit ma en defe pep'al e loden.

— Gementse zo ealc'het mad.

— Porgomp, ra mignonet. Goutout a rit pe-met ar mestr.

— Eo tad ar peotrou hac ar mestrion.

— Mad melle; hac oupen, e zo diariant.

— Evel an douar mestrer gant an dud arant.

— Goutant a rit e'hoas penos e zeus format mousurios, en eur decouta demens e lodessou cubos pe carron decimal; eac va an ar a an cant mètr carré; ar alir, ar mètr cub; penos al lité a representant contenneg ar e'hub eac a an decout eus ar mètr; ha penos malla, ar gram, lepret baguel d'ar mètr, a representant poez ar centimètr cub a zeur; penos ar e'kilogram, pe, mar qerit, mil gram, a representant, dez ar memes princip, poez an diez dastumet e'hus un decimètr cub, pehini eo al lité.

Ar pèz a genta d'an dastumet, en em angrer gñelloc'h er sporet; ober a rin eac pèzant dèc'h demens a un daulez, e pehini e velot representet ar pemp unite a foiz ar system metric. (1)

— Bremañ, pa velomp anez, netra na eil leqat o anconac'hât.

— Mes zouch eo'h ean-u lez an dastumet guer principal pere a serric'h da application ar system metric decimal?

— Pèze e lervit-u an dastumet pæc-ar principal?

— Absolutour en eur usant anè, euz o e'hom-bina, e format re all.

— Compren a reomp: Arêto, cant, ar, cant mètr carré; Arctar, cant gñelloc'h cant mètr carré, pe dec mil mètr carré.

— Mad evelse, va mignonet; me ho trugarec ervad. Lararet a reomp eac en em gompas ar system demens a dastumet guer, hac e e'hoalemen ouzoc'h ha e'hoi a eile o repeti din en o urz.

— Dies bras e ve; an dra-se en em trouiñ e'hoi en hor peaz.

— Erit rente an dra-se sclêroc'h da gompren.

(1) An daulez a eo a ha ar lerv' mû.

e tiriñsop ar guerlou-se e teir loden, evellen :

Ar c'henta a zisques ar pemp unite a vuzur hac a boez a anavezall dija qer reiz : mètr, ar, mètr, litr, gram, erit formi ar muzurion a lirder, a c'horre, a solidite, a gostenanq, hac a boez.

An eil loden qus ar guerlou nevez a zisques ar pèvar neñbe decimal : deci, hento, kilo, myria, erit multiplia hep nep differanq an uniteou metric dre dec, cent, mil, ha des mil.

Azha, an deizet loden a zisques an drivet nombri diñsler pe fractioner decimal pere hon eus hañvet deci, centi, mili, erit disques an deizet, ar c'hantvet, pe ar milvet loden eus ar mètr, eus an ar, eus ar mètr, eus al ltr, eus ar gram. Ha n'en deo qet qementise oll simpli hac? Drouzec qur erit representi hañv ar muzurion, deus o multiplion, deus o fractionou? drouzec qur repetet dre oll, hac eus a here ar sinifiaq a zoar memes tra e Montpoulet, e Castel, e Landivisian, e Landerne, e Lesneven, e Brest, Qemper, Guened, Sant-Briec, Guengamp, Landreguar, Lannion, ha dre oll : drouzec qur azha, adoptet gant an estranjouren, hac int a ell heñv ignoret gant ar gññ Breizad?

— Ni zo deus hoc'h eris : an dra-se ar reñv qer difficil.

— Ha penos soñjal, va mignonet, e zec tud savant, tud pouzant deus a Franç, pere a reñv impli o gññaleguez d'an treñv brezadeta, o deññe imajinet, pe zqñ qestion eus a vuzurion hac a boez, combinesonou compliqet na eññ an oll compren! Ne zecñ netra a vad, a util, nemet ar peñv a eller da zisqñ exactamant.

— Ha, pe rigñez da dud vad eveldoc'h azout

ar vadela da instrui tud iguorant ervidomp-ai.

— Lavarli gentioch : Pa paver tud pere a fell
de erud selas ar guennederez a cor dñ. Hap
ca attencion ar mager nñra.

— Se eo ar per a lavarla bendez d'm bugale
intourdi, pere a nistro digaz ar soul qer acunt a nã-
tuderez evel pa veant e veant.

— Cetu eta c'hani perien tout d'ereus a uñlle
haq eus a simplicité ar system decimal detmens ar
poecion ha muerion ?

— Ia certienmant. Ho trugareet a reomp deus
hoc'h explicationou, haq ho pedomp da rei decamp
se tanc paper ho poa prometlet decamp.

Añs, mestr Pierre a roas deus tande ar mu-
nition leal.

CHAPITRE III.

*Detens a ingalder ar Morician, ha detens e c'hen-
accord gant ar Pontifex ha Monarche.*

En eur hanc al litr gñn, ar c'heleñour astpñ a
reus observi d'm deus eusoc'h penos e re en veus
ar muer hac ar puez ingal, ma na ve qat brez ar
monet; rac, emezla deus, ar monet pe ar paper
pere a represent a dalvoudeguez, a re evel ar c'hon-
trepoet deus an tison a verare, deus al labourion a
rñr, deus an transportchon, deus ar servichou; anñs,
denegus a guemest tra a rñr e pris a aic'hant.

— Peaos hon eus-ni ellet arouezoc'hñt ar poent
qer necesser-se ?

— Al lezennourion e detens proutaret dre lezen
fent ar system : a franc eo an unite eus ar monet,

d'èstet en decimon ha gantlhou. Evlha ise, presert
l'edite admirabl erit an oll gontchon!

— Pell amzer zo e santomp se,

— Mes, anavezout a rit-o ar rapport a zo etre
ar moneta hac ar poez?

— Da betra e ve mad se?

— Dabord da anavezout talvouddeges leal ar mo-
netiz-se, eusa bebiñ peb den en deus arg'hir da eziñ
an ap'pent, mar deus alletet: rac se, ne deus nemet
poez dec'h euz franc; pe en perles a unno, a mou
pe a beup franc; dre ma de ar c'henta euz ar pe-
son-se poez lealamet pemp gram, an eilvet dec,
hac an divet pemp-arnagnet, e deit reoa un an-
ter kilogram pe pemp euz gram, hac oc'h euz arg'hir
da eziñ an oembre a o'brmon a ranc'h erit pour ober
ar poez liuet. Er monestra eo deus ar monetales all.

— Ha c'honi eile rei d'emp talen ar rapportchon
d'emp ar spezon different e deus eour e Franc, gant
indiction e soez?

— Gant piljadur vras; eeta-hi and: (s)

— He trugroc'h a reomp; an drae a eil servich
da zioñ dra: dabord erit constati poez ar sommon
a receiver; goude, pe doucter var position ar var-
chadourier, var creyer ar breuerien amann, ha
var an oll muerien, oc'h eiler ober ar gompacton,
da bebiñ n'eo em dependant qet. Gant arc'heal er
godet, pepini a eil en em asuri eusa se. Certes-
ment, ar system metric a zo an dra gær; erlset iee
na rye e respell er goumoun e pehini e soñ mtr.

— Evlha eoa teuas, euz en em renta d'ar virione ha
da breurennou mestr Pierrès, ar c'hiañ euz an drañ
den-mil da vera dionc'h-to ar ferma souteñ demous

(s) An d'edite-se a se e ha al l'evr-m.

ann institution e ras a beblni ar gonerpien a caer ar
mala ar aperec dounes, hac a beblni an destinadurez
a zo da zont da vrez common d'en all nationen. (1)
Se a voe vev Napoleon, peblui a felle al lezeu, ar
poez, ar moneta diadad mercon different. (2)

CHABISTE IV.

*Danjer dement e mack ar Porcion hac ar Mesurien
euzen.*

Joas bras dement an leu vad e voe a paouer ob-
ten dre ar eteon, mestr Pierre, en var steda e
vrez d'ar m'ar, a vrez dezha an discouris-ni :

« An ignorant n'en deo nemet ur feneant peblui
ne gred get, ras ne fell get dezha despi : dipten
ra ar peo ne voe get, hac e voe qement so erel a
ra an dall deus al leuyou. Ar g'fir maoudeguez euz
ar peo a zo util a esser peoc'h ha boncur an dad.
P'ou a elle conta an difficulteou, an discussionen
e deus lec'h en Franc en ur h'ou heppen var leidet
ar porcion ha mesurien, euz a bere al lezeu e deus
erit objet da vorantissa an all ? Mes, sinjal a
rit-u, Autrou m'ar, e voe facil obten ar g'arantia-
ch hepar sincur, hepar ar etebien a c'houlou peb tra
euz beta preiguet uillemant ?

— Ha c'houi elle, euz ar m'ar, va rente capabl
d'en em difen va-unin a eozp fraudelez ar varo ha-
douiepe, ha da s'istri da dad va c'houmon ar g'ar-
antiach a peblui eridon va-unin ? ras, arveo tout,
da beblni e l'ini.

(1) Institution d. m'arpe de la Plouez de g'arpe ar p'ar, va m'ar m'ar.

(2) Moneta erit d'ar m'ar, a peblui erit m'ar Napoleon.

— De bepiñ e hini, d'acord p'nos gant condition
da nempes n'outost da squiron ar vevs. Q'ant mont
pellot'h, teñt din reñtal e reñt terri publicamente,
en eur entrel en ho coomun, ha p'osion hac ho
muzerion aocien, pere a so difennet, abalamour
ma zint fags, ha contrêl d'al leñen.

— He en tou d'ec'h, eme ar vevr.

— Mad evlec; rac ar gñella sermon, ar gñella
ordrenasq, eo ar exempl ha nempes ar gona.

— Torret e veziet, m'en aour d'ec'h, rac ma so
marc'hadour hed, q'essend hac amas; hac ar re
all a d'eyo ober ar memes tra q'erq'ent.

— Errad a reot : an oll a d'e en em gontormi d'al
leñen : fennit ar G'had ; pe breonq ar boan pe da
amand, ar larar q'et : Aen a Aen ; mes ne p'p'io h'enc
a imp'ijo p'osion ha muzerion na veziet q'et conform
d'al leñen, pe p'io h'enc en devezo troc'plat dec
usach p'osion pe muzerion fags. Dalc'hit ar princip
ar evit certen, p'enc an lagalder deus ar moneris en
em liam stard da hini ar mouar. P'ebes confusion,
ma rale pepini e boez, e arc'hant ! ar goad a raññle
couden e p'eb marc'hat. Princip fundamental : D'ar
Gouvernement hegen ec'h app'achant da etablisar ha
da gontormi lagalder ar moneris hac ar muzerion.

Ar gñerzer gant fags p'ep'io a etler, bep larvat
re, comp'arshi onz ar fags-moneris, mar p'oc'h
mouar en arc'hant mad.

— P'enc eñ, Autrou ?

— Dre ur reñon simpl : mar tezer dre ar fags
mouar, da recto p'emp dre gant a nebestoc'h deus
a ur marc'hadour a d'elreñt eant franc, ha un teo-
let evit e bara, da gonta deññt ugent pec a G'franc,
e soo certen mad p'enc mouar eus ar p'oc'h-a a

vijc sufficient evitar beasmant. Dre effet ar flanderet
e zens touzet unen en dien ar pesser; hac an altera-
tion-se, an diminution-se euz an dalvoudeguez,
pion en deus e broduct?

— Ar gërrer, hep donetaz.

— Ia, ar gërrer, pehini, deus a ur muer, hac
hepques, en em ra qement all a hezion uned a veezin.
Ar gërrer, e qementre danjerason'h egnet ar sile-
monister, euz a behini ar per, en diñn, a'en en
deuz netet en dore unen hep maigen.

— Ratoe, Antren mër, nep exception ebet en ac-
complissament un dever a ra gñi an oll; hac a hend
oll, ha neo get hat serilet; Ne pero get ur poez
hac ur poez, hac ar balang flandepz ha pe deo-hi
get en abondacion diras Doue?

— Diras Doue! diras Doue! ia; mes ar rare ha-
dourien ne doujant get oemeur anealen.

— Ur mleur bras eo; nac, aoes eo, a'ho pe petra
da ebet evit meari al lealdet en ho oemoun; mes,
pa neo autrouant, pa neo gñi an mear just de ment
al lezennou ha deuzus ar rofistradourien a die preste
e mear d'an oll, na esperant get ar pourvaou a enep
ar fait fait.

— Nebest a zous e zous diouz an amand, hac
ar presteu a zo en-tout dealeu

— He bien! gñi neuz ealz a drous, ealz a vud:
ra deuzo an hini a'en deus aoes na diouz Doue na
diouz an amand, da gasout souu da goll e reputa-
tion a honeste. Pa na ebet touch ar speret, e neo
ret en em gesser ouz ar mair.

— Mear hoes a neo ret dia gouzout penos, hep re
a studi, eo'h eññ jaqet mearni ar reglemenchou
var an ingahier, Eret eo deo'h selfeñeuz ar hanon

var se oïl; rae gaslet a rae ec'h ouest'h tost.

— Tost? oh! non; mes an'acbeudic'has a veur a dra. Lennet e m'out meur a letr; 'ha e m'out dalc' o'het en m'out ar peñs neveler, ha e schite gant plijador vras d'an nebe a ra d'an enor d'an seleson. M'outec ec'h eus bre lennet *Simon a Paotrdeleu*, ar *Beiladegou*, ar *Paotr eus Richard*; ha e levrion biaz grêt evit prepari da reuz' anavezout ar *Poerion ha Muzurion* nese, 'peh'al e die beas bet distribuet; er *Finais* ha e *Costen-an-Nord*, ar blestremeneit.

— Oh! is, ha gant plijador vras, m'en natur?

— Var se e schite ec'h ouest'h na dra bezaecus ar *Poerion ha Muzurion* nese?

— Un acbeudic'. Bezaecus peñs-a ar vadelet da zont o'het d'o'explic' d'an?

— Is, gant-je, var beas; a four *Montreux*, ha var bleas ar *Marebilles* ha m'out rae var ar o'kamp a vadelet en e tinger ar bezel. Nese na tel ar dalc' nemet e levrion; na studi get an' desebire an' d'ea, a e'lo gome, schitec'us, mes na g'le get e leup an' traou; dre an' m'outach' en e tener da veza ar d'ea.

— Q'ant v'outet var beas evit hon exp' d'ea?

— Is, hon exp' d'ea; ar g'le instruction en.

CHAPITRE V.

*Desus a ingadit ar m'outm'outec'has a v'out d'ea
bezaecus ha da v'out.*

An d'ea var letr'h m'out *Pierre* na rae get o'houz
saxet pa v'out a v'out en na d'ea v'out d'ea
m'out evit m'out g'le da v'out var an' instruction
a rae bet pouret d'ea.

— Pensez-tu, que ar mîr, cu care vînturi
asamblez gîrlile, e generat un interes per bene, de
gușiment a celui care ar. Poziția la Marșul?

— Elce! cum mestr Pierre, gândeai om pădur,
hac e mea laboret avit hera, hep na laboretu bi-
cuna deu evidon hep beza paet. En eur soufle, e
meu, diqet soufle gant ar se all; yuanc e meu
gouezet petra a daleze ar bara e c'houmerez gant
paet, ha peguen calet eo gilet alerz deomp dre
ar bouderez un dero eus ar peo eo gouezet. Neuz
e prometis euzd ampeth, ar mea poutel, epad
re va bara, ober dar se all ar gion un boe uzo
a zigerehe gant va-uzo.

— Qomente am nersa er volonte da, aporlam
c'hammus laidet debit sa oil vac'hedouret.

Baza.ro este un site responsabil din punct de vedere etic, care nu are scopul de a denigra sau să se amestece în activitatea autorităților publice. Baza.ro este un proiect independent și ne-am propus să fim o platformă de discuții deschise între cetățeni și instituțiile statului român.

— Dre bețari, așa ar măi, e reșap-ni de gom-mișcă ben cunosc? Ma întrecăp e stel ar boula-ier e go ase, grătăciat peasa e peas e vira?

Monsieur Pierre, en our abordagezin, a cheulen-
gas gailin daou kilogram berr e pris an laz.

--- Only use, one or boules, or boules a kilog.

— Non, qet ur barm eus a, ur seurt puez enevone!,
 p'hini na eñit qet puez da decad; d'ez barm eus ar puez
 a g'houlenneñ dezoc'h, en eur a laqet ar valadeg.

— Katalongul er valdugl enni er bókstafar; þannig er einn áttíðingur á valdugum.

«...Fall a rit; agit come he pers a a killog»

An operation plot, a range or histogram, a curve

mestr Pierre's rente dexas ouzpea. Ur badouez q'q
mam a fanill a receras ar bara, gent an appoent,
pehini, e-unan, a reas dijonni unan eus e bogale.

— Ar miserabl ! eme ar m'êr, pehini a luer etebe
hep m'aintin dijonni cant croc'ender ! Ar g'entel a se
mad, ha pa vezin distro d'ar guêr, me a ray embann
e zec d'ar peis-ma-peis an anter-kilogram e tleer
g'ueras ar bara; a head all, d'ar voulaoujrien da ober
unê bras pe tian, pa se vouzatis se oetra.

— Ma antreomp breinê e stal ar varc'badouez
maon, eme mistr Pierre's ?

— Antreomp eta, eme ar m'êr.

En eur antres, mistr Pierre's a c'houlennas mo-
neiz deus a ar pez a beup franc, hac a voa roget.
Goude beta en examinet, ar vreg a lerras ne roje
evitla nemet $\frac{1}{2}$ franc 50 q'antim.

— Ma, eme mistr Pierre's, beta e vreo a rest
evit pe ar maon e stl da voezs dia.

— Ar vreg, preset bras, a d'elae ar maon ar valanç.

— Dougle, dougle, eme mistr Pierre's : accord
mad omp var ar varc'badouez hac ar pris; mes dre
ma oc'h eus examinet mad ra ar'bant, e fell din
lrez examins ho peizion hac ho palançon.

— Va forziou ha va balançon a zo reiz, emezi.

— G'etomp ra d'abord, ho palançon, pere a d'lefe
beta stribillet en ar st'çon da laqet ant da voejañ fa-
cill; en em antroomp ive ha just eo g'alen ar valanç.

Ha mistr Pierre's a deuas deus e c'hodel daou
boez abashuamant er memes tra, hac a laqet en din
bladen r an hini e pehial e voa het laqet ar maon a
g'entis rastal; ur poezic laqet en abou e ingala.

Ho palançon a zo leus, ho palançon a zo fell; ma
voar ho trac, ha peus e troc'plit indignemant; ma,

pùelomp l'vez eben, eme mestr Pierrès d'ar vreg.
 Roman zo bouzard, emezha.

— Pensa bouzard, eme ar vreg?

— Ia, bouzard, p'eo gûr ajoutamant ar mil-het (1)
 deus ar poez ne ve ket dezì soubla er c'hotes ma
 sôñs paouez e blas; ia, goul rouzard, hac ar c'hotes
 opposet d'ar vare'hadoùren.

— Hoc'h aller eo qementis, eme ar vreg e c'oler?
 ha c'houl zo verifications?

— Muioc'h eget se, me consummator ôñ; difen
 a rin va arc'hant; a'eo ket hepken foll, fous ha bou-
 zard ho palanques; mes oupen se : ar poez a mestr
 em dora a zo diblommec, hac e zec machanç aban-
 pour da ze oc'h eus e zistroet ouz ar poezon. En
 em c'hortozit d'hoñ testeni d'ere an tribunal, e pe-
 lec'h e vezot gaset embêr. (2)

En car sortial deus a dy an affoatere-se,
 mestr Pierrès a garc'hoz oc'h elle en tam suppon-
 se destum epad ar bla mestr a gasedad saon divar
 goust Janned ha Guillemet, ha ober yalc'h mad.

— Cont grêt eus a broduer ar c'hontributions
 indirect, emezha d'e gompagnon, me soulen penos
 infidelite ar muer hac ar poez a sioch muioc'h a
 arc'hant d'ar bobl L....

— Ne vero mal em c'hommun esche, eme ar mër.

— N'em ho-me ket ehoñ da lavret penos ar
 yalanç flandus a zo oc' showestion? Pevr c'hoar-
 vasse, ma ve un debitant poultre pe hañs, en em
 serviche dioute?

(1) An instructions ministeriel eo c'hoñ ajoutamant : n'ijz eus a
 vantele ar yalanç goul an dora mil-het a leon.

(2) En delat a suppositions, ar brevedes deus an vreg d'ere an
 tribunal deus ar Goul a broduer criminal. —

— Ne va qet eta ar memes tra?

— Nan, hep donet; an dra a zo gresusoc'h. Ar hutun a roerzer e rñson a ½ franc ar 500 gram; ma na leurnis qet stat fall balançon ha poerion an debitant ½50 gram d'ar c'honsummatour, en deveso gñerret e rñtun e rñson a ½ franc ½0 qantim: pion en deveso profitet eus ar soum-se?

— N'eo des qet an tennor, mes an debitant, a respontas ar mñr.

— Ilac se eta e zeus friponneres, profit injust; recomandi a rñn dñc'h an debitantet-se.

— Me a cressas anez, beñj-certen.

En eur dreman ooc'h an hed, e pelec'h a hend all e rñt usach eus ar mñur leal, mestr Pierre a reas oberri penos, e lec'h en em servic'ha demous ar reññon da restella, ec'h implijet an dra dñngal.

— Mar des gñr, emezha, e zeo a vean ar poez just, ma n'eo des ar balançon reñr, e zeo ar memes tra deus ar mñur, ma n'eo des ar fñgon d'en implija ar memes hñk.

— Conventñnet d'an ingalder, ar marc'hadour beda, guendalc'has oñs var ar poent-se, hac a risqueus ar per a ellit gounit pe goll ar fñgon-se da roerz, eus en em vñret d'en em gñnformi d'ar reglamañchou.

— Il a p'ellit qet, emezha da reñr Pierre, gñerret an hed en eler demous a ar gontenññ leal?

— Pion a c'honsummatour ar gontenññ-se dñc'h? Ilac ellout a ra an ingalder depanti demous ar urpleg pe deus a un ourled? Ne zeus a rñtur ingal nemet ar re pere, goude beas bet etaleñet ha verññet, a zo merqet demous ar mercon ordrenet.

— Ne accordit qet eta ec'h ell ar roerzous repreneñti ur certen nombr a hectolitreou, a litreou?

— An dra-se a re hep douet da accirant; mes penos gwarantet an deliñter a septent dement ar c'hedekon, deus a re rabatach, dement a hep seurt accidentekon, hep pere intervention an autorite a vez impuissant.

— Neuz e'h eñer recours d'ar jouch.

— Ouzes eo an operation disourant.

— Me grede e vos ar jouch-ne mizer leal.

— En em drompla a re'h. An instrument-se, composit dement a ur vialijer diviset, an eñ servichout nemet da eristout, dre sietur ar c'harcul, ar poutegant eus ar voutegon, tonnellou pe barriqenon, ha barilloù all. Ur mizer leal, er c'hontest, en deus e voutegon eus e-muan. Conter a r'er eta penos ar Gouarnamant n'en deus get eñet reces, erit se, ar jouch hac ar frouzon differant a bare an eñet ne dint get accord etres.

— Difennet eo eta en em servichs ouz ar jouch ?

— Nah, mar gomer ar prener hac ar gwerz anezan evel poant fous erit talverout ar gouarnamant; mes mar deus contestation, e reo ret, erit arbei an disput, erit reces d'ar mizer hepken a eñ ar barer mizer, hac e implija erit constat, dre ar gouarnant, ar gouarnant eus ar voutegon en f'ur; rac, en tepeti a r'eo d'eo'h, adalec ma tisec d'ar mizer pe d'ar poer, ne zous mui nious nemet ar re anavezet gant al lezenn : hep ar princip, an re nemet confusion ha diruz; rac, evel a lazere an deiz ne mizer eus ar c'hedekon a igfienchos moral : mizer ar gür ar voutegon an eñ, ha ne zous hep gür an ingos an drer. Hogen, k'ouzon m'er, ar gür hac an drer a die bale mizer erit douguez o frouz naturel : poer ha boner an eñ.

— Gêlê eo penos, ma rale pepini ar peñ a die, au haebherrien hac ar bracourerit na valent qet ar-meur a hou, mes, distroomp d'hoñ affeccion. Gaelet a rân ar peyran e c'haq gêrta ar c'harad qeacoudi ha ret a ve dezân e vuzuri gant ar stêr?

— Qementisê a zepand eus ar genditionop.

En effe, eme mestr Pierris, allont a rêr gêrta a drac pe a estin, ha neuze ar voerz a zo parfet, hep na ve ret costa, peeta pe muzuri (1); mes, mar hoar convenet eus ar c'hourel, so aron gûere zel a ebom e rîq ar gêrtaer, bete ma veint bet contet, peccet pe muzuri, (2).

— An drac zo mod evit ar vare'hadporet; mes pa beoer douar, hac ober a rêr ar memes sêgon?

— Ia, ma so c'houvez neuze da zellera ar gontionop, evit ma zo merqet ar c'hourel dre vorq ar men hœr, ar peñ a so-hantet gant an dud a leon ar c'houf'ceter ha disclitrit, mes ma ve bet grêt ar voerz gant disclitiation ar gontionop *er leon a guement-ha-gement ar muzur, ar gêrtaer a so gûljet da zellera d'an acquistour, mar ar goulen, ar gontite merqet ar c'hourel*; ha ma ne deo qet posubl se desân, pe ma n'er c'houlen qet an acquistour, ar gêrtaer zo oblijet da soufler un diminution a bris, (3).

— Er memes sêgon, eme ar mêt, pa zo-grêt ar voerz da guement-ha-gement ar muzur, mar deo ar gontionop brasse'h eguet an hini merqet ar c'hourel, an acquistour a die caout ar ebom da furaia ar supplement eus ar peñ pe d'an em desista demeur ar c'hourel.

— Coma a rit evit ar C'had, eme mestr Pierris d'ar mêt.

(1) Cod. inv. art. 1266. (2) Cod. inv. art. 1266. (3) Cod. inv. art. 1267.

— Penos eta, me ha biñ devint al lezon?

— Ha; erit ebout un oerz real, e tle beas ar
reñson scribet, 'hae etel ma er zant ar iperel' hon
ha just; mes etel ma zao rat ebout reñson da bep
tra, ha nempus etaq procejon erit trou re distar,
ar Chod, a beñia ar hat a zo da dec'bel ouz ar pro-
cejon, en deves ajoutet (art. 1618) penos ar se-
coute accedet d'ar prener da baez an nemorant a
vacation, pe d'en em desista, na ve nemet e tle
ma ve an nemorand deus a un eguettet en tuot
d'ar pontenag d'ed'ediet. An disposition just-se en
em applie d'an oil goerzon a vadon. (art. 1619)

— Ha gñr eo penos, adalc an deves gñr eus
ar blos 1810, na vero mui ellet, memes 'tre ap-
den pe divas noter, merca ar mazar ancien var ar
e'bourrejon?

— Se eo ar peñ a lezar gñr erit gñr al lezon
muer. (1)

— Pehes ambarañ ret e vero eta laqt arpent?

— Ha, mar gñerz diouz ar mazar.

— Mes, ha na ellet qet en em serriche demous
a deulennou a gompertson?

— Danjer a zo d'en ober; rac, en lavret a rñ
e'hoas d'ed'h : ar mazar original ne rñ mui;
hogues, ar mazar leal, eo ar gñr, hac ar gomp-
ertson a deus ar feat different eus ar gñr. A eneb an
errol-se eo e zao felvezet d'an assemblee constituant
miret an oil. (2) Come a rit eus a ambarañ, hac en a
vez unan beasoc'h, m'en lavar, egret ebout da choas
etre muer a gompertson deus a ar memes mazar?
Pehia eo a eller credi an hñi mad, d'an imposit

(1) art. 5 em a lezon ar 4 em a m. Gouez 1817.

(2) Armat-propos em a lezon m. 8 — m. Gouez 1791.

in ūr anproant, da lasetet eo, ar muzur gñerion,
na deo mui nemet ar sonch hep prentes, un hostae
hoarten, has evel a leverer, ou a-dost-da-ved.

— Eh bled, neuze me brene a drac, pe e legin
arpanñ.

— Hac e reot errad. Læpit evet mad, a hend all,
da veza heget an amand a io breac, en eur scrifa
ve ho cayeron an hanoyou sacien. (1) Nep a fell
hava tranquil, a dle en em goufenni d'al lezer?

— Neuze eta melicerien va e'hemmen a ya da
gacut un toullat procejon, ma gendalc'hous da gou-
pañ en em goufenni d'al lezer.

— Beta o desous-int da viana peccion ha balan-
con, evit ellout contril ar gaulle a bed a goulier
dezo evit o leget en bled?

— Na fell get d'e crou; pe mar o deus, e ao
ur meulh inutil.

— Ha e'houl, m'êr, protestant d'an oll, ve'h eus
permetet an abus-se, d'an amporat ma vev, tost
da 400 blous be'h enijet onto us mem e gossalech,
evit o oblija da rente p'ev evit p'ev! (2)

— Orl! me vevlo o oblija da se.

— Hac e vevet a hend all ve'll, Auzus m'êr, ma
ao ger sacre depot, an bed en ar vevse, ma se ao
get volonter, mes accuer, etol depot effejon ar
beacher en un hostaleri. (3)

N'en deo get vevle'h, eme m'êr Pierrès, ao
septi cargou, ma ignorer an deverien hac ar ger
a ao ret da ober evit o e'houlit errad.

— Qement a dracou ao da o'bouzeot, qement a
lezezon, qement a seidon a zigaster decoup, m'en

(1) Lezer ar 4 Gouere 1839. (2) Erbreuz ar 4 Gouere 1839.

(3) Sed evel, ar 10 aye.

em goller. Un avaritch bras e ve eozet lod alêgou
pere, en var bourmou, a ra laqet ar his var ar poent
necesser : ur paymou ignorant eoa ; mes santout a
rin taboudeguez ar goumaou simpl ha gûldon. E fest
a boeslon ha moutreou, e tisqlec'h eta d'us facila-
mant ar pet a dilein da ober evit avari execution ar
reglamantou pere, deus an eil peud d'eguille deus
ar Franç, a rente ar c'hoummeq qm fazi ?

— Ar pet a dileit ober a vez leuil, ma oa vez ar
c'hoummeq-mour muioc'h sclêrijennet evit dilein e
vallireou : ar vorelon public a zo un evesser excel-
lent; ret e vez ober eo ur liqou ma selvesse da hepin
posedi ur reputation vad; a heud all, ho protec-
tion municipal var lealdet deuit an eil varc'hadou-
ren, hervez al lezennou, (1) a gonsist eo hisitor
grêt alies epad ar bloa, er sision hac er vagmou,
en hostallireou, er foardou hac er marc'haou, evit
ma en em asurot deus a lealdet ar goerdou hac
ar moutreou, hac evit evessit deuit oll bourmou
eus ho comun a pere e poezet hac e vuzaret.

— Hac ebaz ar vidoz-se, petra sin-on ? nac ma
anaz d'ec'h e meus neplijet anezho bete vrend.

— Evitae eta, Aotrou m'êr, ho poscien a zo bet
trémplet hep nep ampechamant !

— Oh ! grêt e meus alazouon.

— Rezonq dister ha siouar di'balloudez. Ar
c'henta alazen eo ar justiq a brodech ar liq enep ar
c'heia : ar volonte vad ne deo stmet ar satisfaction
dionomp hon-nann, ar seurt plijadur vad; ar pro-
tection leal eo ar guenta carante; ar pet a heud all
a dileit ober, a zo m'êrget dre un ordrenq. (2)

(1) Al. Dec. 1790; 24' Germ. 1792; 1re Vendémier bloa 18, ha 29
Frisal bloa 18. — (2) 18 Germ. 1802, an. 3, act. 26 ha 27.

Gouezit d'abord hac ar poezion ha m'aurion a zoug ar mercoz a zoug a leizdet, da c'houmañ ep : pa sint neve, hini ar fabricant ha merq a potegoz d'ar gouarnen) ha pa sint bet soumet d'ar verifikation ordina, al liezen a vlon a verq se. Neve en em asavit hac an instrumentchoz ne dist qet bet frouet abaoz ar verifikation-se, pe dre ardidant, pe dre frouderes, ha dreist all, hini certain e ra ar ver'habourien usach deus ar poezion ha m'aurion-se, ha n'omp deuet a hini all ebet. Tleout a ra ivez etendi ha poezion public, evit an rye qet ar muerer, deus e leon, deuet a ugent hectolitr greus nouten pe unan-tarnugent, herrez ma ver'gounez-gant ar prente pe gant ar gouarn.

— Evit-se, ne'meus d'en em acrop' eutrament deuet ar peiz a veiz ar poezion hac ar m'aurion?

— Nan, pa zoo g'ar ar Gouarnement, conservateur an ingalder, en deus, e verifikationien, officierien spicial peré, diadan surveillance ar prefet hac ar sous-prefet, a zo targaet deus an etanda detaillet deus an instrumentchoz da botas he da ruzer. Ma siquere de, en eur tencout d'o dever principal, poezioni, evit g'aras, ar poez re febl, hac evit penna ar poez re grén, e vent torret a garg, hac ouzpen se, ardoet diad an tribunal.

— Gant qementse eta neute, da betra en em redus va fonctionez?

— Hon antresien var ar fonction-se a vezo bih-bidus avalc'h erit e gata da c'houde hor lein, ha neute eo'h ellimp ecout amez da gont en han e deus va explicationen direta.

CHARISTE VI.

*Demeur a l'implik an instruménthou da bôssa ha
da mouri.*

Narra na donna an eil den d'houz eguile evel
parete an intantionou hac ar c'hoant da ober ar vuil.
Mestr Pierris hac a disquib a heizaz assembles evel
daou vignon eiz : diou verb e rejont mouri en o
frenañ al lîr gilla a erjont, euz en em d'ulcous
demeza a draou util hac agreabl.

O vera tebe lein, e tistrojont d'ar marchat, e
pelac'h mestr Pierris en devoz an occasion da ober
remercout d'ar mîr meur a zivizement a tougus
coiz a noas d'an ingulet ha d'al lealdet.

Ar verifikation alies a zo justement recom-
mandet dre an ordrenançou, ha guchit pegement
e eoz decesser quementise, eme mestr Pierris, en
euz disquib: balanz a pere o devoz tennos plom
pe moud arrial, hac ar breucard arrijet eil, o
tampetli da tost ha da tost libremen. Disquib a zê
deizis iez re-all a'o devoz qet o adou, ha na ellent
qet dre se merqa eiz o mouvement. Ar balanz fous,
mouren, a zo bet gant rêson comprouhet d'ar poez
fous, hac ar marchadour pehini en deus balanzou
a liere ar eil bladen a zo poumpetac'h eguel eben,
zo repitet lieta bet grêt uach diout. Eo eilet, dre
n'eu deus qet re-all var e doul, neppasement en
deus diest trompla ar prezen.

— An drac a schiant di-mo rêsonabl, a livere
ar mîr; ar mare hadour f' dle anavezout e valanzou,
ha na ell qet digraal eiz ignorant var re.

— Mes, petra a soujit-ta deus le c'hreyer?

— Un instrument best bras eo da rougañ, pehini, berrez hirdet e vane, a ell serc'hout da boeza cals a vare'hadourez; goudezo n'en deo qet, evel mar ma bremañ, just bras; ha ne zia qet nemet-constant da valet poez arman, lie pe trua all evelc; rac gant un troc dora diximul ar prener a voer ober ar beza e varo d'ar g'herer, hep na val m'is. Cals a ve da lavret var ar c'hreyer, pere n'en dint nemet toleret; rac pa ve contestation, e zea gant ar valañ e constater al leidet.

En eur dremen diroc ar pocation public, mestr Pierre a zigousa souc'h d'ar m'ar deus en diposition applicabl d'ar re a zo earguet eus an etablissemantchou-ze, pere, ma implichent murion fous, a ell beza condanet da bonnion correctionel prononctet eap ar re a dromp var ar gentis deus an dra g'heret. (1)

— An drac a seblant dia just, eme ar m'ar, rac ar poezier public, oc'h ober ar fonction doubl eus a voerz hac a brener, a drompis an eil pe egle, ma ne ve qet reiz e instrumentchou, pe ma chuse oute er lipen d'en em serric'h dioute. An dud-ze a exic'h un cretet particulier.

— Er memes tra, eme mestr Pierre, evel ar re a voerz mare'hadourez da beza g'et, evel ar goulou, ha trua all exposet e g'et, dre ma representat ur poez determinet. Ar prener a seiz vad, pehini a beza e g'et, a zo necesserament trompet, ma n'en deus qet ar breccion da laqat plac ar vare'hadourez er balançou, hac e zo er sang-se en en deus

(1) Arlec'ez a Lie ar gentis eus ar 7 General Martin D., ar 7^e m^e 1829, p. 298.

ar justiq decidet a zea gueta en fous pees. (1)

— Justiq rad, eue ar mîr. Credi ur rîr ar mîr
s'hadour, hac e troupl ac'hanoñ; rantez puer-
zet. Me'houmat mad d'ac'h ec'h errouin.

— Beilit ier, Antoon mîr, rîr an deuit gûin, giv
ha gûin-ardant; p'coqst aruc pep tra ar c'houm-
mator, pe an dud an nebeuta plivido; beait tont
mad peus ar contribution o vez fiait var ar mîr
leal, ar som en ar gûin en en vezq ebar peis ar
boeson, en hovelep li-son ma rambours ar c'houm-
mator d'an deuitant ar som deueat ar gûin-se, ha
peus, an hostis o trouple, a ajout da leis ar gûin
al loden gûin pehini se ma qet en rapport gant con-
tenaq ar mîr a furaia, a zeus sutaz en a breit
d'ar gopet an erer. Delp'hit et a an dom est ma limo
deuitantet ho cougion an usach furaient etabliet
a Paris, da ruer ar gûin qet egret a laqet er sou-
tail, pehini n'eo qet ur mîr, mes ur vessel hep-
qen, etal ma vez ar bodrez, ur picher. An hini a r
ur voutailad est ul lir, a ze un troupler; etali p
ra d'al lezeu, qat en en verichademeon ar mîr
ne suvet qet al lezeu. Se eo, a head ail, ar pe e
deuea decidet gant qement a furaq al Les a gas-
sation en andet hostisien ar Mîr. (2)

— An dra-se a achant din qêr er pe a zell ar
boeson tenet en donet; mes peira a d'ar abaj
demeu a eijang an impligien, pere a breitad
peus, pa o deuea cachelet ar voutailles, pepin
d'ouq a d'ar peus etal ul lir?

— Al hien a quoris ané, mes n'en d'ar erouq-
mant nemet est ar boeson fin, pe ar gûin a d'ar
dous an estranjour ha demeus a ar pris hual.

(1) D'ic'ant an d'ic'ant, (2) An d'ic'ant an d'ic'ant, (3) An d'ic'ant an d'ic'ant.

— Seblantout a re die penos ar voerz en eas e'hrs en drac, d'ar pñs-mñ-pñs ar pes, hervez m'en em gompert.

— Applique rit eriad ar peñ hon eus lavarej arne.

— Ur gvestion beuz a meus e'hoas da d'ber d'ac'h.

— Conzit, va mignen; prest ouz da respont.

— Haç en zo, e jeneral, indifferant peuz pe m'arzi peñ seurt marc'hadoerz?

— Ia, indifferant bras, pe reu d'accord an drac bardi, sepet goudezo ne se qet ar marc'hadoerz earguet a dracjou rezeret gant an lentor, ha perc a zo stao rimbouset d'ar marc'hadour gant ar c'hougomistour; ar c'hñs-se, ar reuz a fell penos rimboursmant an dracjou dre an debit en em rñle dre hoerz pe dre reuz, ar memes sñçou ma reuz bet perçeret an taz; dre e'xempl: an hañlen haç ar c'hñs a bac dracjou fiñt dre hoerz, haç ac'hanc peacment an dracjou-se gant ar c'hougomistour a die beuñ ar memes reol.

— An drac a seblant die c'hoas potant; met, lavarit die haç ar reol-se a zo applicabl d'an hañk.

— En princip, Autrou mñr, an beuzioz o deuz o foer spicial, pe differant, hervez o seurt, haç ar voerz, bre hoerz a zo ar goudezoq eus a zo; evelo bre a'oz deo nemet eñl d'ac'h an debit ordidat en deuz ar Gouarnamant autoriset ar voerz dre reuz representatif deuz ar peuz, adalec heqpes an inter-kilogram.

Expliqet erneus d'ac'h, Autrou mñr, ar peñ a zo mad da c'houzout eñl gouarnamant pe eñl den priet, haç ar peñ a d'leit da anavezout eñl protectour demans a dud ho common. Ne metis mui ariet deç'h aotreted deuz ar gouarnon p'rouet

a euep ar re a refoa obolosa d'al lezennou ha d'ar reglementation, deuius a beza ar hut eo mouet an ar gwarantiaoh publik dre an ingalder.

~~~~~

CHADISTE VII.

Dreuz an diabolizant ha dreuz ar lezennou.

LAVAST hon eus, hec e carlin en lavrat edare, e see ur maeur da goust d'en em ataqi d'ar yalc'h pe d'an den, dre an amand hac ar prizon, evit gantel ha punisa an neb n'e deus qet souu da ober o fiost diuz goust ar re-all. Ar hoannou o veta impuisant beñ ar veredite, hon eus gret gals d'an euspion, pehini a ziscredit ar marc'hadour a drompl, hac a recompanç dre an istim ha die ar goufiant ar marc'hadour, an negociant a loiz val. Ar revolution a alter ar versten a gouarnery; ret eo e rethilise dre un ofessa rejedus eus ar marc'hadour en pere, dre o michez, en em blas diellin dependant an oll. Mont a int eta da antred en un deitell bezaç var anoudeguez al lezennou a bantion en matier a boction hac a vuparion : hec e vezin, e res dever al lezennou eo da siadqdi var ar c'hision a ziguet an alassa; an accidenton, an hazard, ar c'hision dreist-ordinal, n'int qet motier al lezen.

— Petra bezaç a lavretic'h, lezennou, emeus souu beas d'en em treuille o clasq lepat urz ar c'hision different-se eus a cireconstances.

— Ar reistet a seuple oll. Ne c'houlennin diout ho memor nemet rencament p'eur seurt goal-ober hac a zisobolizant.

— An druz a ell da guenderic'hel.

— Ceta list suit :

1°. Usach a luas pœrson ha mœrariou evit tromple ar prener ;

2°. Possession dœus ar memes instrumentelhou evit vœgatiou, stalioù, atelierou, lias a gombroù, co-ç'hiau, forioù ha marc'hajoù ;

3°. Implich pœrson pe mœrariou differant eus ar re etablisset dre al lezennou a reñ ;

4°. Disobedissanc da arêtere ar prefet, ordenançen ar mœr ha reglamantelhou an administration public, evit mœr garantelich ar mœr hœc ar pœr ;

Ceta euz. Antres mœr, ar pœr a dleit gœdard hœp mœr.

— Ha pœr eo ar banitionon da applica da be-
pini dœmœs ar re a mœrboù ?

O diverdœr a zo mœrbœr simpl :

1°. Mœr tromple ar prener i tri mœs pœrson, d'an nebeuts ; ar bloa d'ar mœr ; mœr pœrson, na eil qet iremœr ar c'haet dœmœs ar restitution ha dœm-
pach-interet, na beza dœmœs 50 fr. i confiscation euz a obeiou an dœlt, ha distract ar pœrson ha mœrariou laut. (Cod pœr, art. 525.)

Evit ar pœr a c'hoarvez euz a beission a pœrson evit beza grœt usach euz a beission ha mœrariou dif-
ferant dœus ar re etablisset dre ar reglamantelhou, ar bœr a beo h a Lœnnœr. Dœus grœt dœc'h ap-
plication an art. 525 dœmœs ar memes Cod ; en em
sioœr, en em dist, al lezh a brotejo se bœmont.

2°. Ar beission simpl euz ar memes instrumentel-
hou a dœmœs 10 fr. mœr dœmœs a 11 da 15 frœg.
(art. 520, 4° 5.)

3° O usach n'œ dœmœs qet a beission all.

— Mes, pœrson abœverœnt ar pœrson-hœc ar mœ-

Baron d'abord, est-elle établie, et si elle l'est, est-elle en vigueur?

— C'est à cela que l'on doit répondre. D'abord, pour savoir si elle est établie, on doit se demander si elle est appliquée, et si elle est appliquée, on doit se demander si elle est appliquée de manière à ce qu'elle soit efficace.

— Mais si elle est appliquée, et si elle est appliquée de manière à ce qu'elle soit efficace, est-elle en vigueur?

— Un amendement est en vigueur si, d'après l'article 15, il est en vigueur.

— Mais si elle est appliquée, et si elle est appliquée de manière à ce qu'elle soit efficace, est-elle en vigueur?

— Quant à cela, il est évident que si elle est appliquée, et si elle est appliquée de manière à ce qu'elle soit efficace, elle est en vigueur.

— Mais Pierre est en vigueur, d'après l'article 15, il est en vigueur.

— Mais Pierre est en vigueur, d'après l'article 15, il est en vigueur.

(1) C'est-à-dire, d'après l'article 15, il est en vigueur.

pent, ma n'em bije clêret en debati pent speret.

— Guell dies eta e vez compren ze?

— Ia, dies hep donet : un dra all eo marezout ur fest materiel, constatet ur mazar re vêr pe re hir, pe apprcia an intantion, an anasoudeguez giñrica, ar volonter muinc'h pe nebeutoc'h caracteriset demens an actionou tamallus. An intantion eo a ra ar c'hira; an droug-ober involonter ha cometet hep intantion da nozout na ell qet beza en conscienc objet ur bunition. An eünder, ar speret vad, a ze ar güella beutober da gasouti eo bo pousou : ret eo gousout diptingui an accident en deve fuzaset ar valaz, demens a lincise ar mazo'hadour da gombina ar vojou da drompla.

— An traoz-ze a zoter güelloc'h egret na expliqer anez.

— Ar respont a zo parlet; ar gonscienc hepquen eo barnet ar gonscienc, pe anez an den eadra scripñdet en den. Mes curusament e mæñer ar poeñon ha mæñerion, ne zeus ezom nemet daoulagad da velet ha daouara evit touch; a bend all. Antron mæñ, n'en em laqit biqen a uz al lezeu pehini a lavar penos : ar c'hrimou hac an droug-oberou na e ellont beza excozet, nac ar bunition doucñt, nemet er c'hlañon hac er circumstañcon pere a si-clêr ar fest excusable pe a hermet applica dazi ur bunition nebeutoc'h rigorius.

Evit fest moralite an actionou, d'ar barnerien eo, d'ar jured eo da secida. (1)

— Ar peñ a lavaret a rafe din ead ezou ne zez qet a justic parlet.

— An hini hep mulqen pehini a ell lenn e fong

(1) Arñd 30 em ar C'hoñd gæñal.

ar c'hallou, & ell recompari ha pabius herree an
maou; éo heppen a ell reata ar justis-se hanvet
gant an den savant meurbet ar mazur mazeret. (1)

Mad en aadret ar re lepl, rigorismoc'h erit ar re
grén, ceta eno, Autrus mîr, qument a ell hor justig
hunen, temperet dre ar reton rad; dre ar vijilant eo
draist oll, ec'h ampecher ar flaudourea hac ar gonda-
nationou; eressit ete, eo repeti a rin, erit na vezo
qet en ho commun ar poez hao ur poez; beilla erit
preteji eneb a simplidet e-unan ar maleurus pehini
na gred qet en em dién; radeups ur justig gûilion
da savari en ho commun al leidet en debit an oll
varc'hedourea. N'en em leat qet gounit dre ambi-
tion dioul ar varc'hedourea; nac an ambition fall-se
eo ar grizien demene an oll fallentes a zivis an dud;
heut créateoc'h eguet an drouc, demene a heini
ho fermer a vorez cheuch en mad.

CHABISTA VIII.

*Demene ar mazurion ardioul ha demene ar mazurion
decinal.*

Aa mîr a vee touchet demene a zicourea mestr
Pierc's, hac a letraz familiarment dach:

Den mad! dre basurt secret ec'h em-o ellet di-
fani e long va ene ar sentiment pehini, a esperen,
na vengo mui; ho come a zo etel ar apur a gandu
va c'hallou; met nac a ziliciteoc'h am, depord, pa
erree ar bloa 1840, a pe beunt, y vazo difinet
implia mazurion all, porcion all aemat ar re est-
blisset dre al lezer constantif eus ar system mestr

(1) *Monnaie universelle*, par Thomas d'Aquin.

decimal. (1) Neuz e mui a deuten, mui a droated, mui a roalen, mui a bocallad, mui a livr, nac a onç, mui a division dre daou; penoc allout en em anavezout e qementse? Ilac eo a veto da vicon permetet etabliñs compartenou etre ar mutoriou ancien a harret ordinal, hac ar mutoriou decimal?

— Ie, hep doubt; ar gompartenou-se a veto permetet.

— Ha goustode ha pos auzret dia e va fuis ha tromplus ar gompartenou.

— Distingomp. Autrou metr, distingomp. Peb comparten gdirion a fell en dra leal ha gür; bo-guen, ar mutoriou ancien, dre na brastout get, evel na emess er proutet, na gürione, na lealdet materiel, ne diot get e stat a gomparten gant mutoriou ar system metric, teaset eus ar trader di-chench eus ar bed.

N'en deo get ar memes tra demess ar mutoriou ordinal, supprinet dre lereu ar 4 a vis Gouere 1837: ar mutoriou-se a zo bugale ar mètr hac a ell e pep surte en em gomparschigant ar mutoriou decimal; ne zannemet plac en ell diras egulle, evel e ala d'en explia.

— Ho schou a rñe.

— An doubl-mètr a zo ingal d'an deuten; ne veto ete netra chechet nemet en divisionou ebar en decimètrou, çastimètrou ha millimètrou, ebar k troatadou, mentadou, ha ligneou.

— Larret a rñe penoc ar gemenerien er c'hèrion en em scrìch breuñ eus a rubanoù lñr diviset en çastimètrou.

— Rñen o deus: ar gemenerezet a luito anñ,

(1) Articl 1 deuzet a lereu ar 4 a vis Gouere 1837.

neute ar gadrjalen, haec an artimonet na rind aruz
qement a facion. Ecelie eta, ar mètr hac e zoubl
en em hrest d'an oll mutorachou a ligentou, a
reccion, ha demous an trou bianne.

Mad eta erit ar mètr a remplaq an deuse; mes
erit ar roalen?

— Nep seurt difficile : ur mètr ne gantimètr
a ingal ar roalen ordinal; da bepini permetet
goulen ar mutor-se compremet er mutor leal; gant
decedon, cantedon, mitedon, e pouverez d'an
oll exommon pouabl.

Erit ar per a tell ouz ar sdr pe mètr-eub erit mu-
turach ar cheunend, ne zeus nestrachenbet; nac an
na gousomp qet dioste. Beza e zeo euz ar memes
tra demous an ar, unite ar mutoriou a c'hoere.

— Mes ar boesel, ar palevar, pere a anavezet dre
oll goumouion arrendimant Montroules; oeta
euz avat un embarras all, pa vezint difendet...

— Pesus! pa boeseler al litr, an decalitr, e
zoubl, an hectolitr hac e anter erit formi nombrou
roul, e teulet da guesatist da ur mutor a zeoues
litr anter, gant divisionou dre gant, dre sivedon,
e'hoeceredon, ha daou-ha-trigontredon? Pebeu
confusion! hac éo a ellet imajins ur gant fallc'h?
Peguen allet a vech e zeus roet an anter-decalitr
erit an anter-postellad hac er gub-se goude! Rac-
se, mui a vocadurent al litr a zo jeneral e Franç,
multipliet dre dec, multipliet dre gant, pepini a
maret oet e zocalitr, e hectolitr. Trugare-qomp al
litrannouies pere o deves diambarramet ar Franç
deus ar peccion ha mutorion faus-se, penn-euz
demous a gement a flauderrou!

— Mad e'hoz erit al litr, an decalitr hac an hec-

solar en mousurach an bedon ; mes erit ar boussou-
mau, na veao eta mui a gart litr?

— Nan certenamet. Gant un anter-litr, un deci-
litr, e kontanter estement an oll. Gant un decal-
litr, ul litr, eo'h effer tressad barrigeonedes,
inspekti ar varc'hadoerien, ha memes contraberien
an impot indirect.

— Allon, viv al litr!

— Viv al litr! is, pa guemeret des indrentez
an didemperaç a ataq ar reon. Ur martolod deus
a Blouezoc'h en deus bet lavaret din pezo en Ame-
riq e roer curatoret d'ar mestierien.

— Ha Charlamago, qent an Americanet, n'o re-
cere en justiq nac evel lezou, nac evel qevrennou.
An didemperaç a zo ar vij bras; na veler etrusa-
mant nemeur a dud o servel gant naon pe sec'hed,
mes mervel a ra cala gant re gofedou.

— Ha hep sortial deus ra e'hoimmon, eo'h eila
ajouti e zo ar re haor nebeutoc'h alies eila fent
a voed, egret ar re biesidie o qemer re.

— Ar reflexioner-se a zo demess a an den aff-
gon; continunp hon examle: beta hon eas da
gouz demess ar e'hilogram ha deus e fractionou
decimal erit remplac al liv ordinal.

— Cetu eno ar pe a doubi se'harbo, ha e
e'houennas ouzoc'h. Autrou, petra a rafe en o
niegmu hoc'h academiciantet savant, ma n'o devo
newet kilogramma, hectogramma, decogram-
ma, decigramma en o e'heginou; o greguer a
golla e leunna, ar greguereret a sallo re, ar greguer
a reido d'an hostaleri da derri e sec'hed, ar vaouez
a viltjo, an hqstis a e'hoarvo ... Pebez e'hoari!

— Qua be selon e ra lavaret e zomp a netra

da gommang ar revolution tras, pehini e chensho eala a gommang all. Erit gñir, levariñ diu hac an frouepet, couls hac ho merc'het yaouanc, ne ches-chist James a c'hia?

— Eho! eo; rac merc'het yaouanc her gommang a zoug bremañ dantelegou, feliou, chaliou, mar plich gante'h; ha ne reot mui en nep-lerc'h, zoug zout ur paraplu, hac alies memes ar milin erit en dougen, we meten dargou. Grañd da riana da toupas touch e beg deus al litr.

— Hac e tle'hac michang an hanoyou, ar spengou hac ar pris deus an oll deus-se eac aralc'h?

— Oh! nea get rei levariñ diu vech de. Que se e tesqet hep dale ar system metric.

— Ar c'hia e deus neus an arapach-se; mes, ha an ellet get toud eus a se un arapach all, aneur laqet ar gregou hac ar merc'het da alqet aneurout mad ar porlou hac ar murgou neuz?

— Mene e gñedennou, e d'ancherou hac o dantelegou a peqit, a'ho get nch. an; mes erit ho kilogramm, etc., ne ouzo get peur e vero ellet premanñ an hanoyou-se en gregou.

— En em serric'h a zout-il da riana deus a beuz hac halangou?

— Rac aralc'h.

— Neus eia, penes e porpant-il?

— A seiz a doug da vad.

— Pios a supecho anez e da gantou?

— En qemense nep difficulte; mes penes e tremese an tran e tle ar vrec'hardougen, gant ar fractionou decimal?

— Am! Autrou m'er, abordomp an difficulte; gantomp anez a doug. Bera e veroz anez eia estouet.

ce h-daon da vevs bet sous deus a un dra menebet simpl. Gouzout e rit penos un anter-kilogram pe pemp cent gram a respont d'al live ordinal.

— Ia, Aotro.

— Ha ric se daon e'hent antel-cent gram a form an anter-live, ha cent pemp gram varougout ar e'bert.

— Qementac so simpl.

— Dre ma zec er memes gre simpl euit ar mar-e'hadour da furnissa an norebrun-ze'gant e zoubil hectogram, e anter-hectogram, e decagram hao e anter-decagram euit representi an anter-fer anicien hac ar e'bert.

— Ho leporidi a rla d'an anter-part.....

— Beza e zec euz-a zecou gram ha daon-eguent; an onq, eus a unan ha tre'gant; an anter-onq, eus a heizac, ar fraction onq-pemp ar e'bert onq, eus seiz; ar gros, eus a dri gram.

Leqit an dra-se din var baper, ma zecou guctet seltrac'h.

Meste Pierred en em hastas da gontañ ar m'ar, pehini a lema'gant attention ar pec a heuil.

Ar e'kilogram pe 1000 gram a dalvez da a live ordinal.

An anter-kilog.	500	—	d'al live.
Ar e'bert-kilog.	250	—	d'an anter-fer.
An h.	125	—	d'ar e'bert d'.
Ar 10 ^{te} .	62,5	—	d'an anter-part.
Ar 5 ^{te} .	31,5	—	d'an onq.
Ar 3 ^{te} .	15,5	—	d'an anter-onq.
Ar 15 ^{te} .	7,5	—	d'ar e'bert d'.
Ar 10 ^{te} , ar 15 ^{te} .	5,5	—	d'ar gros.

Goude beza leuet an armojant-se, ar m'ar a zec oberet a Aotro, penos, adalec an anter-part e zec fractionen eus a beto ar var-e'hadourien na v'ingient q'et da beza.

— Neuse, eme mestre Pierrès, rason doubl erit leqat en em servicha en nombre rond a c'hermonou ; mes dre na anavez qet an oïl c'hoas erred an dal-voudeguez demous a guementee, e credas e rōlemp mad public en nombre rond.

500 gram a dalves ul lrr.

250 — — un anier.

125 — — ur c'hort.

62 1/2 — — un anier.

31 — — un onq.

15 — — un anier.

8 — — ur c'hort idem.

4 — — ur gros pe 3^e a qaq.

Exit ar pet a zell ar fractionou bian eus ar gram, ec'h eller a diktari da arpet, hep chench ar prisioù a deus rapport d'ar rare badoures debitet dre lrr. Evlae, pas a doubli en application qenta-se deus ar system decimal en usajou ordinal d'ar bobl ha d'ar greguez a dieguez.

Dicoustoc'h, ha michañ soudan, e vazo c'hoant, e pars en detail, decredou, centredou, hectoyou, decayou. En eur gwerer erit font ar mètr, al lrr, ar c'hilo, peguement neuse e teuzo haet règl ar gontehou, ha carculi hep plàn na crayon ! pepini a estimo-evel ur rad-ober an ingalder eus ar mousur hac eur ar poet, rēnament c'hoantit abaoùt mous a gant vious.

— An ners demous an habitud n'en em bleg qet qet haet evel a abajit, Autrou, eme ar mètr.

Mestre Pierrès a respontas desàs :

— Dre ar memes sizon ma en em chench ar gontehou, dre ar memes sizon ivez e tinger mousc'h.

brendi ar galleo. Gredi a rit-to, emegio, e neo ar c'henta gwech en deusq ehechet ur hobi a vurar hac a boez, a lezennou muies'h important eget ar re deus a here an excoction na ell bet diellet hep hasten an d'ez a s'eo abasse qoit all amzer? Gonde mter-cout vlass a efforches, e neo ret reali ar system admirabil-se, pehini a vreo reoret gant an oll beddou em an Europ an deiz da zont; hac e tlefe ar gregne en em lazet ur penad e c'oler, ar guenerezet hac an oll gregnez all rente ar c'hilogram responsabl aus o foliou, poent e neo zhoal, aus en em lazet d'an c'outr.

— E leiz; respont oc'h em da d'ont, hac eo'h adoptin franchement an ingelder-se, pehini amez an lezention fern da seignet ha da venteni. Bot'h explicatiou e deus va c'hredet-het; ne chom mui din neuet ur goulen hepen d'a ober d'ez'h. Pecos ellot ampech an abou hac ar c'hlemau a ya da dena brendi combintionou ar poez ancion gant an hial neve?

CHAPITRE IX.

Conclusion.

An digare danjerus-se, Antrou mtr, a zo ur violacion deus an ingelder. Ouspeu ne i alies e neo euz a flanderet, a hend all muies'h danjerus, ma na lez nep merq. Ar seurt combintionou-se a zo a hend all materialment fias; ar poez ancion, dre ma rin mui, e rapport gant an hial neve ne die eout metra a c'erten. Ar peuzer pehini en em brest d'ar combintionou-se, a renoz da protecton al lezenn;

[illegible]

— Према па оубен, с нл.

— Hoc'p sugji e iha da ze en haoo an haomite, an moutaz, demousa guemata poudale'h an union stouez an oll. Pa zee seltrijennet hon resolutionen, e toubloet aers'he holontez. Persevel, Astroze mæ; fender an den honest a zo dider'hus; soujit penos deuzet an ingolder e lepat goarantich an oll interest material deuzet an un dahundeguet spontez, ma carteler pegarment pemp qatijm boudet dez den, diffrantet d'ur feiz full, a rest en ur lloa. Seizit an haom e qrit ha ma neo tom; lezeu 1837 a zo founet, hoc an Gouarnamant an arguile get. Seizit ur moment : pe zee e'haot chench, neizet, e zee seltruz'h an treou egret an unner e goarantier. (a) Evezit ho zeel priuer, vrit na sea-

(1) Caries as a risk factor, 18 Meers, 1960, a paper on Rappaport
on caries [et al., 1979] 95% ha-800 Meers or 1,000 years. (2) Laboratory.

vero ar regale a sisto anno nep muer all na nep
poer all nemet ar re teaset diouz ar mætr. Recom-
mandit d'ho mætr scol arête ar ministr, (1) pehini
e ordres desin, dindon hoan da vera reoget, non-
pas desqi nemet ar system metrio; ho pet sonch
penos demens a ingalder hor system galles a c'henn
gant ar bebbiou all rapportebou facilet'h hac eus a
vigornielh; anho, Autros mætr, soñjit alies penos
armorien ar Justiz eo ar balançon er breuss reistet,
ha penos ingalder at justiz a zo erit an oll ar goestl
deus an urriad ha deus ar peno'h etoues an dud.

Mætr Pierrès a voa lavet, ma seblante c'hoss ar
mætr er selson, hac o querer e zorn, e lezenns deuse:
« Va den qea, ma ve an oll dud arant qer mad ha
c'henn, ni a selsonse ane a greiz calon, hac e teu-
femp da vera gñelloc'h. Dent d'am gñelet, dent da
dremen an nebeud amter etoues va famil; ho qea-
tellou a vero mil deomp; qerret a rimp dre hor
gommens, ha c'houl a xisipio an etrohoen pere a ra
hor maleur deomp oll. »

— Ma, va mignon, dont a rin gant plijadur tras,
ma ellan, eme mætr Pierrès. Hon antreñseus ne
veriet qet inutil; berr o deveso erit objet qement
a ello berr mad da gommens, da berfectioni hon ho-
manite, da gombati an droug a glasc en diernijs,
e seplit en eur diviza xerit; disqi a rimp assembles
penos ar fegon da vera eurus eo da garout an neus;
disqueus a rimp penos an devesion en em arliga pel-
loc'h egnet al lezennou, hac e xeo muio'h c'henn
dre ar peiz a zo honest egnet dre ar peiz a zo leal e
xeo ret barni an actionou en o rapportebou gant an.
En eur vale, ec'h instruimp, trues hor beza ouz ar

(1) Arête deus ar qj eus a re d'ho mætr.

vis, ou ar semplant à c'hén demeus bon ignoranç ;
ar sonjeron, ar gompertion pehini en eis attach
d'ho explicationou a vezo etao present d'ho speet.

— Hae ar sonjeron-se a lavar pezoa....

— Ar rason a zo etal ar valaerq; ne die eoubla
asetet diptan peoz ar rasonne.

— Ia, ar rason eo ar peoz mad e peb tra, nac
ar re nac ar re nebeut.

— Hae an interest diroder evidomp bon-unan,
an drouc-c'hoarot ne fell qet d' demeus ar peoz
mad-se; ha ceta eno pezo, Autrou m'ar, ho pezo
da gombati eut etablisas, en ho common, ingalder
ar peoz hac ar meuz.

— Certes eo ne selvezer qet compren ar peoz a
gontroli ac'hanomp.

— Nevez, implijit eus an ners a laez al lezer etre
ho taouarn eut utilite an oil; contrainquit ar re obs-
tinet, nac hep an choizonç d'al lezer, ne vez na
contradon respectet, na surete etouez an dud.

— Ha ober a rin, etre ar m'ar.

— Hae ar justiq a raze rin ar peoc'h en ho com-
mun, a respontas m'ar Pierrès, pehini ar memes
amzer a guinyadas qerqent diouz e vignon.

Hae ar m'ar, o serri e zora da vestr Pierrès, a
breonças ar goudeou di-drañ-m'ar, demeus a bere
e voez a atteste an eñder :

« D'ar c'heuz d'ho quitañ, d'ar bljadur d'ho
quetet : distroñt..... va zy a vezo hoc'h hini, va
mignonet a vezo ho mignonet. »

Qementie lavaret, m'ar Pierrès hac ar m'ar en
euz vritas a greiz calon; qement e neo guñr ne zeus
m'ar a liam qer stard ar garantez honest, etal pa-
rete an intaisionou ha partach an c'etrou mad.

A J O U T A M A N T.

Loazh var ar Poesion ha Muzurion.

E pelen an Telleri, ar 4 eus a vis Gouere 1837.

(Enhaerent an 3 Gouere.)

LOUIS-PHILIP, ROY DE FRANCE, d'eu oll
present ha da vont, SALUS.

Propoet hon eus, ar gumpren o deus adoptet,
ORDEMET HON ILS HAC EN'N ORDEMAONT ar pet a zo
anil varlerc'h :

ART. 1^r. An decret eus an 12 C'huever 1812, var
ar poesion ha muzurion, a zo hac a chom torret.

ART. II. Gouede, usach an instrumantehon a
boezider hac ar ruzurach grêt en execution an ar-
ticloù II ha III deus an decret precitet, a veto per-
metet betes ar 1^r deus a vis Gouere 1840.

ART. III. Adalec ar 1^r eus a vis Gouere 1840,
oll poesion ha muzurion, nep oll nemet ar poesion
ha muzurion stablisset dre lezeon an 18 Germinal
bloa III ha 15 Primer bloa VII, constituit deus ar
system metric decimal, a veto interdisset dindan
ar hoarion douget dre an art. 479 eus ar C'hod p.

ART. IV. An neb o deus poesion ha muzurion,
re all nemet ar poesion ha muzurion anvet anil a
un, en o magarion, stallon, stelleron pe tiez a gou-
merq, pe er c'hoachion, farion pe marc'hajon, a
veto gantset evel an neb a implije anil, en con-
formite d'an art. 479 eus ar C'hod penal.

ART. V. Adalec ar ments termen, pet hano a boe-
zidion ha muzurion neb all nemet ar re a zo varlerc'h

en dauten joentret d'al lezen-mê, hao etablisset dre
lezen an 13 Germinal bloaz m, a zo interdisset en-
ter public, evel en affichou hao en ammonrou.

Er memes tra e rint interdisset en actou dindan
sin priwet, er c'hayerou a gommerq ha scriidou all
priwet product en justiq.

An officierien public a evel a vezo e eiz deus a
un amand a egnent franc, pehini a vezo gret para
dre contraign, evel malier a anrejistrant.

An amand a vezo demeus a doe franc eiz ar re all
a gontretou; peroret a vezo eiz peb act pe scriid
dindan sin priwet; eiz ar pes a sell ar c'hayerou a
gommerq, ar raint lec'h-met da un amand heppen
eiz peb contestation e pehini e veint product.

Art. vi. Difeunt eo d'ar harnerien hao arbitration
renta neb barnidigez pe decision e lreoc nep des var
actou, eayerou pe scriidou e pere an anvou interd-
set dre an articl arauc a ve bet inseret, gent ma ve
paect an amand meritet, herres al learet articl.

Art. vii. Verificatourien ar poeziou ha mzurien
a goustato ar gontretation d'aranguet dre al lezen-
nou ha reglamanthou pere a sell system metric ar
porzion ha mzurien.

Ellont a rint procedi da goulfession instrument-
chou a boezadurez hao a vuturad d'ous a here an
ouch a zo interdisset dre al lezennou ha reglaman-
thou hanret.

O frouesson verbal a dalrezo feiz en justiq betec
presten a gontrel.

Ar verificatourien a bresto e le dirac tribunal an
arrondissement.

Art. viii. Un ordrenaq royal a reglo ar fepon da
eber verification ar poezion ha mzurien.

Al lezeu hec'ant-mâ, discutet, deliberet hac q-
doptet gant cambr ar pared he gant hini an deputeet,
ha sanctionet gantep hini, a vero causet et
lezeu a Stat.

Rour an gantmaret d'hon lezeu ha tribu-
nau, prefeou, eorfen administratif, hac oll re all,
ma vint ha ma venant gement-mâ, ma rint so-
ret, obagret ha menteni, hac eut a, eut patentoc'h
d'an oll, ma rint a feble ha negetra dre oll el
lec'h ma vez re; hac eut ma vero tra form ha stabil
eud aro, hon eus gret hec' hor aiel.

Gret a palei an Taillier, ar 3^e decet a vis Gouern,
lezeu 1837.

Sint LOUIS-PHILIP.

Dre ar Rour :

*Ar ministr secretar a stat e departamant
ad laborien public, a laborader an
douar hac a gouern,*

Sint N. MARTIN (deus an Norz).

Vint ha aiellet eus ar aiel vint :

*A Gouad eus a aiellet a Franç, ministr
secretar a stat e departamant ar justis
hac ar c'houlou,*

Sint BARTHE.

TAULEN AR NUȚURIOU IEAL

(Levea de 18 Grindul, klasa III.)

HAȚURIOU IEAL

Maturoiu a hider.

Myriamite.
Kilomite.
Hictonite.
Dremitte.
MITE.

Decimite.
Centimite.
Militimite.

Maturoiu a hider.

Hictonite.
MITE.

Centimite.

Maturoiu a hider
cuil an traua hider
An ar maturoiu hider.

Kilomite.
Hictonite.
Decimite.
Lern.
Dremitte.

TAULEN NUȚURIOU

Dec mil mite.

Mil mite.

Cent mite.

Dre mite.

Cuile fundamentale ar pozie
An maturoiu ( ) dec-mil mite
cuiloden cuil a part ar hider

Decmil cuil ar mite.

Centmil cuil ar mite.

Mil cuil ar mite.

Cent ar pe dec mil mite cuil.

Cuile ar cuile, cuile dec a dec
mite a pozie.

Cuile dec an ar, pe mite cuil.

Mil hider

Cent hider.

Dre hider.

Decimite cuil.

Decmil cuil a hider.

CO an maturoiu pozie a pozie, deoseit an maturoiu ar hider
klas VII, dec a hider legat ar mite pe mat a pozie cuil.

FRAŢIONOU SYSTÈMANTHO.

TALVOUDEQUEZ.

Mesurem a solidité.

Decimèr. . . . .
 Stèr. . . . .
 Decimèr. . . . .

Dec stèr.
 Mèr cub.
 Decimèr a stèr.

Poés.

. . . . .
 . . . . .
 KILOGRAM. . . . .

Mil kilogram, poés ar mèr cub
 dour hac ar dour a vèr.
 Cent kilogram, q'antèl mèr.
 Mil gram, poés ar goullè-dour a mèr
 decimèr cub dour distilèl en
 temperatur 4-degrè centigrad.

Hecogram. . . . .
 Decigram. . . . .
 GRAM. . . . .

Cent gram.
 Dec gram.
 Poés a ur centimèr cub a temp
 de 4-degrè centigrad.

Decigram. . . . .
 Centigram. . . . .
 Milligram. . . . .

Decimèl cub ar gram.
 Centimèl cub ar gram.
 Milimèl cub ar gram.

Monna.

FRANC. . . . .
 Decim. . . . .
 Centim. . . . .

Pomp gram ar'bast d'an tit cub
 a no-decimèl cub a fin.
 Decimèl cub ar franc.
 Centimèl cub ar franc.

E conformite da disposition leen an 18 Germinal Moa III,
 peblèl a gencera ar poésion hac ar mesurion a gencite,
 peblèl cub ar mesurem decimal demeuran dour stur-ar, en
 daveur a reuhl hac a anter.

(1) An stalon prototyp a platin, deposet ar ardebrer ar 4 Mèrader
 Moa VII, a re, ar genciter, ar poés leul hac ar kilogram.

TAULEN A GOMPARËSON

Demers a dalvoudegusê Arc en a boez ar Menezion.

(Lenn en ar 17 Gornôal Moe II.)

Aour.

Ar pec a so franc a die pouez	6 gr. 45 c.
Ar pec a 40	10 50
Ar pec a so franc a so a taill a 150 pec enit ur c'hlogeuz.	

Ar c'hant.

Ar c'hant a franc a die pouez	1 gr. 95 c.
An arder franc	8 50
An tri c'hant	3 75
Ar franc	5 c.
An daou franc	10 c.
Pemp franc	15 c.

*E. M. Tior an aour hac an ar c'hant a so lant da 9910^e a
da hac unan a allich.*

Cuerr.

An a cointet a franc a die pouez 4 gram.	
An 3 cointet	6
Ar 3 cointet	19

Tolenneg ar pouz cuerr a so decous a un 50^e armb.

**Ese an drou-oberu la contramonteu en mader
a Hoxley la Mearion.**

- L. Upload your revision for
marking here.**

As measure no. 20 reported
has been divided : as balance as no
comparatif d'ar portion, par a
re venant sur, ne vent lion.
As measure applicable d'ar di-
visionary as no in article 443
be 443 as in C'ed part.

- II.** Possession d'un ou de multiples instruments de musique, tels que : guitare, cor, piano, flûte à vent, etc.

Harvest jurisprudence is a question, or position, in a maximally complex case, a die hard conflict, the case is very complex and the case is not yet settled. It is a question, or position, in a maximally complex case, a die hard conflict, the case is very complex and the case is not yet settled.

- III. Implicitement, a. une action peut être louée d'un droit sans qu'il soit établi que l'allocation est viciée

An instrumentacion n'est qet
merget con o lealder, e se deuen
monstrar, hac hep da r g yed da com
pe da k' b, en art. 3 enun ordre
nanc voylan et qvra i liaz, m
admet qet a excopture. An art.
479 con se C'hod pual a no ap
placabl d'ac'e' hontenation-en.

- IV. Măsurile de reglementare au autoritatea administrativă sau armată.

Ar numera n'ist cet lucruri
minuscule la gura C'hoi, pe de
la care se spera la dezvoltare, o
devine tota la loc, ca si a d'ha-
na dispoziitiona generala la local-
itati sau in fidelitate de la succe-
darea, a se puteti, barea in
art. 471, nr. 1, sau a C'hoi de pe.

ARTICLOU CITET EUS AR C'HODOU.

Cod Civil.

Art. 1585. Pa na vez qet gñerret ar vare'hadou-
rez a drac, mes d'ar poez, d'ar gont pe d'ar muez,
ar voerz n'eo qet parlet er sans-mil penes an trao
gñerret a zo e risq ar gñerzer bete ma vezint poezet,
contet pe muezet; mes ar prener a ell goulen pe
an delverañq pe dommañhon-interest, mar be lec'h,
e ell a vout a execution demeus an angnement.

Art. 1586. Mes, er c'hontrol, mar deo bet gñer-
ret ar vare'hadourez a drac, ar voerz a zo parlet,
pagnement breuz n-e ve qet bet c'hoas ar vare'ha-
dourez poezet, contet pe muezet.

Art. 1617. Mar bez bet gñet gñerz demeus a ur
madon gant indication deus ar gontenanc da gou-
ment-mil-ha-gement ar muez, ar gñerzer zo obliget
da zelvra d'ar prener, ma er goulen, ar gantac mer-
qet er c'hontrol;

Ha ma n'eo qet an dra possibl desin, pe ma n'er
goulen qet ar prener, ar gñerzer zo obliget da zelvra
un diminution e proportion d'ar pris.

Art. 1618. Mes, er c'hontrol, en eas eus an art,
diaraz, ma en em gar ar gontenanc breuz n'eguet
an hini exprimet er c'hontrol, ar prener en deus ar
choas da fournaes ur supplemant deus ar pris, pe
d'en em desins demeus ar c'hontrol, mar deo an
memorant deus a un aguentvel a us d'ar gontenanc
discleriet.

Art. 1952. An hostaler a zo responsabl, etel
deposicionen, demeus an offojon digaset gant ar
beachourien a lec'h en o hostaleriou; depot ar seurt

efficjon-se a die beza sellet eral un depot necessar.

Cod a Instruction Criminal.

Art. 154. Ar contraventionou a vero poveret, pe dre processou verbal pe rapportchou, pe dre destou e defaut rapportchou ha processou verbal, pe d'o larp.

Nep den na vero recevet, alindan boan a didallou-deguez, da ober preuven dre destou entout pe a eueb ar gontennq ar processou verbal pe rapportchou an officieren a bolig pere o deus recevet diouz al lezeu ar poueas da gontati betec inscription a faus. Erit ar pei a seil ouz ar processou verbal pe rapportchou grêt gant sjanet, prepaout pe officieren da here al lezeu na deueus qet accordet ar gûir da vera credet betec inscription a faus, eo'b ellint beza breustet dre beueuennou contrêl, pe scrifet, pe dreu desteni; mar qet an tribunl a propos o receu.

Cod Penal.

Art. 65. Nep crim pe drouc-ober na eil beza excuset, nac ar boan modêret, nemet en cê-hac er cêrconstançon e pere al lezeu e deveu disclêriet ar fest excusable, pe a bermet applia dezo ur boan nebeuennê rigorius.

Art. 423. Pion beue en deueu tromplet ar prener var titr ar matierion aour pe ar'bant, var ar galite a ur men faus gûerret erit fa, var natur an oll rare'hadourez; pion beue, dre usach a leu pœrion pe a faus mizarion, en deueu tromplet var galite an trœu gûerret, a vero punisset demeneu an emprisonmant epad tri mis d'an nebeu, ur bloa d'ar treiz, hac eus a an armand na ello qet tremen ar d'bart demeneu ar restitutionou ha doumaïou-interest, ha beza diuden anter-cout frue.

Objedon an drom-ober, pe o delvoudeguez, ma
apparchantost e'hoas d'argjeter, a vezp conflaget,
ar poerion fous hac ar muzurion fous a vezp ive con-
flaget, hac ouzpen a vezp breustet.

Art. 425. Ma zo en em servichet ar gêrner hac
ar prener, ebar en o muer'hajon, demous a bouziod
all pe demous a vavurion all egoet ar re a zo eta-
blistet dre lezennou an Rouantelez, ar prener a vezp
pevet demous a hep action a enep ar gêrner eo de-
vezp e dromplet dre usach poerion ha muzurion di-
fennet, hep dom-mech eus an action public erit ar
bunition, qén demous ar fraudelen-se egoet eus an
hoplich memes demous ar poerion ha demous ar
muzurion difennet.

Ar bunition, e c'hé a flanderet, a vezp an hinf
douguet en article diarsue.

Ar bunition erit implich ar muzurion ha poerion
difennet, a vezp determinet dre an titre IV deus ar
Chod-mé, pehini a gonten ar bunitionou a simpl
poliq. (Art. 479. 481.)

Art. 463. En oll eadieu e pere ar boaz a ampré-
nement a zo douguet dre ar Chod-mé, ma ne dre-
moe qet ar gou grêt 25 franc, ha mar seblant ar
circonstançou tec'horet, an tribunaition a zo re-
torret da redui an amprénement memes de nebeu-
tec'h egoet e'hoec'h devez, hac an amand metret
dindan 16 franc. Ellont a eint ive pronouci sepa-
mant an ail pe eben eus ar boannienno, hep an eile
e nep eile beza dindan boannien a simpl poliq.

Art. 479. E vezp punisset demous a un amand
a muer da bezaes franc compretet :

5°. An neb o devez poerion fous pe muzurion
fous en o magentaou, stalion, abelieroù pe tiez a

gommerq, pe er e'ho'hion, laarion pe marc'hajoù, hep prejudiq d'ar beanoùoù a vero prononnest gant an tribunalion a boliq correctionnel a enep ar re o defe grit unnek denneus ar porzou ha muerion fous-se. (Goulet an art. 423);

6°. An neb a impliq poezion ha muerion different eus ar re a so etabliast dre al lezennou en vigor.

Art. 480. A ello, herres ar c'hoestangoù, beza prononnest ar beza a empoisonnast epad pemp devez d'ar mola :

1°. A enep ar re a bossed poezion ha muerion fous.

2°. A enep paa neb a impliq poezion pe muerion different eus ar re en deus al lezeu en vigor etabliast.

Art. 481. A vera, aziaast ha c'hoastet, 1° ar poezion fous, ar muerion fous, c'hoaz erel ar poezion ha ar muerion different denneus ar re en deveus al lezeu etabliast.

Art. 482. Ar beza a empoisonnast epad pemp devez a devezo bepret lez'h, erit anavez, guch an neb hac er e'ho'hion unnonnest en art. 479.

F I N.

T A U L E N

DÉCRETS AR FES DO RANFERMET EL LEYR-MA.

CHAP. I.	<i>Décrets au noutoué cas a cas Fori ha-</i> <i>cas a cas Muzar ingri.</i>	4
II.	<i>Reposition ar system melle, foedet var-</i> <i>an natar.</i>	4
III.	<i>Décrets a ingalder ar Monclion, ha de-</i> <i>mons a d'hen-accord gant ar Poulou</i> <i>ha Muzarion.</i>	4
IV.	<i>Donjer décrets a nouch ar Poulou ha-</i> <i>ar Muzarion decata.</i>	4
V.	<i>Décrets a ingalder au instrumentelion a</i> <i>servich de boens ha de mueri.</i>	7
VI.	<i>Décrets a ingalder au instrumentelion de</i> <i>boens ha de mueri.</i>	7
VII.	<i>Décrets au disciplineing ha décrets ar</i> <i>Monclion.</i>	7
VIII.	<i>Décrets ar muerion ordinal ha décrets</i> <i>ar muerion decimal.</i>	4
IX.	<i>Conclusion.</i>	4

A J O U T A M E N T.

<i>Table cas ar 4 a 10e Genre 1859.</i>	51
<i>Table ar Muzarion leal.</i>	56
<i>Table a comparicion décrets ar Monclion.</i>	58
<i>Reichligant cas au droue-obron ha contruant.</i> . . .	59
<i>Articlion citi cas ar C'hodon.</i>	60

FIN AN TAULEN.

3 2044 018 955 450

THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS
NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON
OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 (617) 495-2413

